

1937

**KESKKOOLI
HÄÄLEKANDJA**

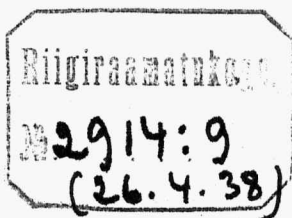
ILIEIEIK

Inglise Kolledž

Leek

26. mail 1937.

✦
Sf 5883

Inglise Kolledži väljaanne

Peatoimetaja: **Tiina Varang**

Toimetuse liikmed: **Juar Paalmann**

Helje Spuhl

Sinaida Hiron

Arnold Lepik

Valter Koch

Saateks.

Meie, noored, tahame midagi teha, midagi korda saata. Meis pakitsevad tuhanded mõtted, kujutlused ja unistused ihkavad saada ka reaalsemat kuju. Meie tahame neid sulgeda tegudesse, sõnadesse, ridadesse, anda neile kuju, et maitsta oma loomistöö sügavat rõõmu.

Meie õppurpere eneseteostamise harjutamise kirjaliseks keskuseks on kujunenud „Leek“. Tihti jäädakse siin passiivselt kõrvale ja vabandatakse oma andetusega. Arvestatagu, et harjutus teeb meistri igal ajal ja ajal. Teatagu, et vastastikune tiivustus ning vaimustus hoobab iga ühiskonda, ka meie õppurperet. Ühistunnet sugereerivad meisse enim meie isetegevus ja meie ühisettevõtted. Üks meie ühisettevõtteid on ka „Leek“. Elagem kogu oma olemusega kaasa meie ühisettevõttele; olgem teadlikud sellest, et selle edu on meie kõikide au ja uhkus. Õppigem tundma rahuldust ja rõõmu ühisest tööst ja selle kordaminekust!

Saates välja „Leegi“ viienda numbri, loodab toimetus osvõtlikku, kõigekülgset toetust. Ühiselt seadkem oma häälekandja hea käekäik kindlale alusele!

Toimetus.

*Keskkooli esimene lend.
Keskel klassijuhataja A. Kasemets.*

Anna Tõrvand-Tellmann 50-aastane

Põldur, kes harib uudismaid ja läheb külvitööle varasel aovalgel, — see on meie rahva ürgne ja püsiv sümboolne keskkuju. Nii on see olnud kunagi hämaratel aegadel, nii kestab see tänapäeval, sest kõik uudismaad pole veel haritud ning head vilja ei kasva valitud seemne külvita.

Aga iga uue ajajärguga koos muutub elu mitmepalgelisemaks. Varasel koiduvalgel tööleasujaid ei vaja ühiskond enam ainuüksi emakese-maamulla kasulikuks muutmisel. Arenev elu — see vajab töökäsi uutel ja taas uutel aladel. Tuhandeis eriüritusis vajatakse esimesi algatusi, vääristamisi ja mitut liiki sügavküündi. See on tarvilik — inimkonna hüvanguks.

Õilis ning õnnis peaks olema eriti see, kes asub tööle vaimsetele uudismaadele. Vaim on kultuuri kandja ja kultuur valitseb maailma, seda maailma, mis algab inimõistuse täpseist tajumusist ning ulatub piiritude aimlemisteni.

Vaimse elu uudismaa, külvipind, taimelava ja kasvuhoone — ei ole seda miski muu nii suurel määral kui kool, mis on organiseeritud inimõistuse täie teadvusega ja kindla tahtega. See on suur looming — ei alati olevikus nähtav, aga ikka tulevikus tuntav.

Kui Anna Tõrvand-Tellmann on loonud oma kooli — organisatsiooni — Inglise Kolledži —, siis tegi ta seda ennekõike poolestaja-aastase inimese elukogemustele tuginedes.

*

Anna Tõrvand-Tellmann (sünd. 13. aug. 1886. a. Ülenurme mõisas Tartu lähedal) on ise keskhariduse omandanud Tartus tollaegses Al. Grassi eragümnaasiumis. Olles siis nii vana, kui enamik tema praegusi õpilasi, ta õppis tundma nooruki erksusega erakooli õpilaste rõõme ja muresid ning, kas või tahtmatultki, on säilitanud neidki kogemusi praegusse elutõesse. Pudeneb ju nüüd tihti tema ju-

tusse vaikse, muheda naeratuse saatel (eriti kui on vaja mõista ning andestada praeguste õpilaste kergemaid vallatusi) neid nii algavaid mälestussõnu: „Kui ma ise õpilane olin...“ Noorümälestused nii aitavad mõista neid noori inimhingi, kes nüüd on kogunenud tema emalikkuhõlma.

Selleks, et ise juba lähemas tulevikus saada õpetajaks-kasvatajaks, ei oleks veel jätkunud noorele tütarlapsele antud gümnaasiumiharidusest. Ta siirdus õpetajaoskuste omandamiseks ja hariduse jätkamiseks Riiga pedagoogilistele kursustele, kus 1913. a. õpinguid lõpetades omandas keskkooliõpetaja-kutse. Ettevalmistus elukutseks oli sooritatud, õigused ja soovitud vaimse külvitöö algamiseks olid antud, ja seda tööd vajatigi täiel määral — nii tolleaegsel Venemaal kui ka iseseisvusele ärkavas Eestiski.

Anna Tõrvand-Tellmannist sai kiiresti oskuslik külvitöö-tegija. Ilmnes varsti, et ta sobib päris esimeseks oma kaastööliste seas — juhiks, eestegijaks, organiseerijaks. „... kolme esimese eestikeelse keskkooli asutaja Tallinnas“ — nii võib märkida üks tema elulooliste andmete koostaja (ajakiri „Kaitse Kodu!“ nr. 46, 1929. a.). Seda oli tõesti palju, kuigi see veel kõik polnud, mis ta suutis juba siis, rohkem kui viisteist aastat tagasi. Põgus loetelugi kõneleb juba nii paljustki: Tallinnas I tütarlaste gümnaasiumi juhataja, Tallinna Naisseltsi juhataja (üle 10 aasta), Asutava kogu liige, linnavolinik, „Ühistöö“ varustusosakonna juhataja, naiskodukaitse mõtte algataja ja ellukutsuja Eestis, naiskodukaitse keskjuhatuse liige ja Tallinna ringkonna esinaine, kodutütarde organisatsiooni asutaja — energia ja osusega tegelev selles kõiges, mis kodumaa heaoluks tarvilik.

Aga Anna Tõrvand-Tellmannil jätkus siiski aega ning energiat muukski. 1929. a. ta lõpetas Austrias Viini ülikoolis õiguse- ja riigiteaduse osakonnas õpingud. Nüüd ta oli täiel määral valmistatud ette

veelgi suuremaiks ettevõtteks. Pidev kokupuutumine välismaiste kultuurilevitajatega, olgu siis Soomes, Poolas, Austrias ning lõpuks Inglismaal, — see andis keskse mõtte: tuua ühe suurrahva kultuur meie noorsoole (vähemalt ühele osale) nii lähedale, kui see võimalik meie oludes.

Nii asutas ta kogenenud ja elus karastatud inimesena 1932. a. Eestisse esimese inglise kolledži, uudiskooli, mis rajatud selgete sihtidega ja leidnud meie rahvalt täie tunnustuse. Ta oli tabanud uue kooli asutamise õige suuna. Seda näitab seegi asjaolu, et hiljem peaaegu eranditult eesti keskkoolides võeti esimeseks võõrkeeleks inglise keel ja Eesti riik hiljuti asutas lisaks veel teisegei inglise kolledži anglo-saksi kultuuri levitamiseks.

*

Viljeleja vaimupõllul, tarkusterakeste külvaja — ei temagi vili löö lokkama hoole ja vaevata. Kosutav vihm ja kaste, rahe ja uudismaile hulkuv hallailm — kõik see jätab põllule pääsnult jälgi peremehe muretsevasse südamessegi.

Anna Tõrvand-Tellmanni töö saja aasta teist poolt alates kulmineerib oma kooli õitsengule tõstmises. Selleks on ta teinud nii palju, enamasti harukordse isikulise ohvrimeelsusega, ning nõudlus ja tahtmine teha seda veel suuremal määral on jäänud ta tuleviku ülimaliks püüdeks.

Et see kõik tal õnnestuks, ülimal määral õnnestuks! Õpilased, lastevanemad ja kaastöölised tahaksid teda ikka näha tema loodud kultuurikoja innukal edasiehitamisel. Meie palavamaid soove on: edasi, edasi! Selle asutise peres pole letargilist rahu, ka kõige hallpäisemalgi mitte.

Et ta suudaks järgnevalgi viiekümnel aastal olla ikka see, kellest kõneleb Anna Tõrvand-Tellmanni suurima ettevõtte lipukiri —

SUAVITER IN MODO, FORTITER IN RE!

K. K.

EMADEPÄEV

Kaunil kevadel ühes looduse ärkamisega pühitseme emadepäeva. Maamullast on tärkamas esimene lilleke, taevasinas heliseb lõolaul, helendab särav päike ja avardub meiegi hing kõigele ilusale ja heale.

Meile on saanud kauniks ja kalliks kombeks igal aastal, kui ärkab looduses uus elu, tulla kokku, pojad ja tütreid, et üheskoos tunda ja väljendada seda, mis meil igapäev on ütelda kodule ja vanematele, eriti emale.

Emadepäev tõstab meid kõrgemale elu argipäevasusest, kõigest väiklasest ja inetust, näidates meile, et elus on kõrgeid väärtusi.

Meie elutempo muutub päev-päevalt kiiremaks, ruttavamaks; kui sageli unustame selles võidujooksus kodu ja ema. Tormame, kuni komistame, ja leiame end tühjuse eest. Mis on elus heledat ja soojendavat, see on kodu hellus ja armastus. See tuikab meile ellu kaasa ja muudab isegi viletsa agulikorterite lapsepõlve paradisiiks, mille haldjaks on ema, kes tuhandete väikeste elamustega sõlmib maailma tugevaimad sidemed.

Ema on meie kalleim varandus. Omame teda kuni surmani, sest kuigi ta ise on kadunud meie hulgast, läinud puhkama

oma väsimust, püsib tema siiski meis säravaima mälestusena, mis ei tuhmukunagi. Meie mälestuste varaaidas püsib ema mälestus kalleima aardena.

Kunagi ei suuda me tasuda ema vaeva ja muret ei tegudega ega sõnadega, sest emal on olnud sõnu rohkem, ning need on olnud siiramad ja südamlikumad, kui meie omalt poolt suudaksime anda. Kasutame emadepäeva selleks, et näidata, kuidas meiegi mõtleme sellele, kuidas tasuda oma memme vaeva ja armastust, näidata, et meiski peitub tänulikkust ja armastust.

Austagem sel päeval ema, kelle jätame oma igapäevaseis askeldusis tihti üksi ja varju oma muredega! Pühendagem see päev kõigile neile emadele minevikus, olevikus ja tulevikus, kelle elu ja tööd kannab ennastsalgav emarmastus, see väärtuslik jõuallikas, mille ees meie painutame tänaselgi aupäeval harduses oma pea.

Teile, emadele, olgu see päev tunnustuspäevaks, teie vastutusrikkas ja raske elus! Pakkugu see päev teile lohutust teie muredes! Võtke vastu meie südamlikum õnnesoov, meie kõige sügavam tänu!

Sinaida Hirv, X kl.

Emadepäevaks

*Kui emake, sel päeval sulle
Su rinda kinnitan ma lilli,
Kõik lapse tänulikem meelen.
Täis õisi kevad saabund meile,
Ka olgu Sinu päevad sulle
Kii helged nagu päikselõõman.*

*Su pihud karedad on tööst,
Su silmin imeline trööst,
Kui nende särasi ma vaatan;
Ja nägu murejooni täis,
Vist hõbeniitki juusten näis.
Su poole õrnu soove saadan.*

*Kui olin väike, kätel kandsid;
Kui sirgusin, Su kõrval kõndsin,
Kui käsi Sinu pihun soojan.
Ja nüüd, kui sammun omal teel,
Siis meenub tihti hetki veel,
Kas need nüüd päikesena loojan?*

LUGU LINDAST

Linda oli alevi tisleri perekonna pesamuna, võttis juba mitmendat aastat klaveri- ja saksa keele tunde ja oli ema arvates nii ilus tütarlaps, et tal elus kõik teed ja väravad on lahti, ainult vaja anda talle peen kooliharidus. Kuigi Linda oli alles 14-aastane, oli ema kumera kaanega riidekirist jäänud juba kitsaks: niivõrd rohkesti oli armastav emakäsi sinna aastate jooksul poetanud igasugust veimevärki tütre jaoks, alates siidtaskurätkuist ja lõpetades pitsiliste padjapüüridega.

Kui Linda ilusal kevadepäeval algkoolist päris hää lõputunnistuse koju tõi, lausus ema: „No seda tüdrit peame koolitama, saagu mis saab! Vallavanem, lihtne külamees, pani oma plika keskkooli — ega meiegi halvemad ole!“ Isa noogutas alistunult päraga. Kiiremini liikus sest päevast tema hõövel; ema aga seadis sisse niisuguse kodukorra, et kanamune ja rõõska piima saab ainult Linda, ülejääk aga müüakse, sest ega koolitamiskulud ole naljaasi.

Keskkooli sissepääsemine ei olnudki väga kerge. Tädi tungival nõuandel pidi Linda minema võistluseksamile kõigepäält „tarkade laste kooli“. Sinna oli tung suur. Linda eksamitulemusteks olid hää emakeeles, nõrk matemaatikas. „Keeltegümnas“, kus järgmisel päeval võisteldi, saavutas Linda puuduliku emakeeles, hää matemaatikas. Kolmandas keskkoolis hinnati Linda vastused mõlemas pääaines rahuldavaiks, aga ajalooa juhatus äpardus. Küsimusele, kes olnud täht-

saim Rootsi kuningas, vastas Linda: „Karl XI“, teadmata, et eksamineeriv õpetaja pidas nohkem lugu Gustav-Adolfist. Seega olid vastuvõtu-eksamid kõigis kolmes koolis, kuhu palved esitatud, läbi ja Linda nimi puudus vastuvõetute nimestikust.

Sügiseks avati linnas veel üks uus keskkool ja, kuna Linda eksamile ilmus ilma mingi lootuseta, siis suutis ta olla eksamialjal tuimalt rahulik ja sooritas need kõigis aineis. Nüüd jalutas Linda juba keskkoolimütsiga ja ema soovil õmmeldi vormikleit parimas äris, sest ei kõlba ju lapsel käia, mingisugune „klodri“ seljas.

Augusti lõpus oli tisleri töökoda suletud terve nädala. Linda ema ja isa kõndisid linnas ühest majast teise, sõitsid omnibustel mööda linnajagusid, kuulusid ajalehes ja uurisid valgeid sildikesi uksepiitadel: Lindale otsiti korterit. Üks oli liiga pime, teine räpane; ühes ei meeldinud perenaine, teises kaasüürilised; ühes puudus klaver, teine oli külm ja kallis. Õiget korterit ei leitudki. Väsinud otsimisest, võeti lõpuks tuba ühe saksa vanapiiga juures, kes rääkis kõiki keeli, maakeelt muidugi kõige vähem. Tuba oli kõõgi kõrval, teistes tubades aga elasid „anständig“ inimesed; nii võisid vanemad rahulegi jääda, et laps satub korralikku kohta, kus ka keeli saab õppida.

Lindal oli uudne tunne, sõita linnas nelja suure sumadaniga, kaasas ema ja isa hoolitsevad näod. Varsti oled sa nende valve alt väljas, linnas, kus säravad vaateakendel elektrituled ja kutsuvad kinoreklaamid! Möödavilkuvad jaamad, sõdur, ruttav inimmass perroonil, autosõit

mõnusalt rappuvail padjul — see oli Linda meelest unenäoline sõit vastu õnnele! Siis käbe saksa „mutt“, kes tiseriproua lahkusega otse üle ujutas, vastikuseni nuumatud ja ähkiv toakoer, antiikse mööblilaona mõjuv toake, köögis pahisev priimus — see oli Lindakese esimene tutvus uue õnnemaaga.

Kui nüüd vanemad lahkusid, et rongile rutata, varsti seepäele ka korteripere-naine kodunt väljus „jebuurtstaahile“ kellegi tuttava juurde ja Linda ihuüksi oma tuppa jäi, valdas teda selline mahajätuse tunne, et ta akna all, mille taga kasvas hallist sügisvidevikust pime, kott-pime tähtedeta öö, enda riietuses magama nuttis.

Linda polnud arg ega tagasihoidlik maalaps, siiski tundus talle esimene koolipäev võhivõoraste laste hulgas, kellest enamik näis olevat üksteisega tuttav, vägagi ebamugav. Lapsed kisasid ja õpetajail olid võõrad uhked näod — Lindal hakkas peaaegu kahju, et ta sellesse kooli üldse oli astunud, kus kõik nii külm ja võõras. Kui aga õpilased klassi kohtadele juhutati, kus pinginaabriks sattus päris sõbraliku näoga tütarlaps, hakkas Lindal juba kodusem.

Pinginaaber tegi esimesena juttu. Päris, kas Linda matemaatikas tugev, näitas küüneviili, puudrikarpi, filmitähtede pilti ja päris, missugune neist meeldib Lindale rohkem, kas Gary Cooper või Glark Gable.

Esimesel päeval polnud palju tunde, seepärast tegi värske sõbratar ettepaneku minna koos kinno. Linda nõustus. Sõbratar juba teadis, kuhu maksab minna, kuhu mitte.

Varsti tundis Linda õpilasi ja õpetajaid, teadis, kelle tundides võib jutelda, missugust spikrit kellegi tundides tuleb tarvitada. Osav spikerdamine oli huvitav sport, pakkus närve kõditavat riisikot, olles ka muus suhtes kasulik: õppimine muutus hõlpsamaks, aega jäi rohkem üle jalutamiseks ja kinodeks.

Pinginaaber Else oli võrratuks kaaslasteks. Ta teadis, kuidas ka ilma tülika loanõutamiseteta kinodes ja teatrites käia,

oskas hilistel jalutuskäikudel vältida paiku, kus võis kohata mõnd õpetajat. Ei, keskkoolis käimine on tore lõbu, arendab ja lihvib inimest, päälegi, kui sul on häid sõpru.

Kliistripühade eel korraldati õppeainetes teste. Spikrid aitasid siin palju. Kuid emakeele õpetajat ei suudetud eksiteele viia. Peen puru igasuguseid võimalikke ja võimatuid pöördkondi, astmeid ja silbivälteid ühes Brockmannide ja Gosenekide sünni- ja surma-aastatega ei mahutanud ei spikri-lehekesele ega ka Lindakese pähe. Nii tuli talle kliistripühadeks nõrgaleht.

Isa nägu venis nõrgalehte nähes pikaks, kuid kui Linda ühes emaga talle selgeks tegid, et keskkoolis peaaegu ühtki õpilast ei jäeta ilma nõrgata ja et väga tugev õppimine Lindakese närvidele võiks olla kahjulik, leppis temagi. Linda meelepahaks aga pandi ta teisel veerandaastal käima järeleaitamise tundides. Jumalaga kinod ja jalutuskäigud! Õnneks oli tunniandja elatanud mees, kes tundide ajal haigutas ja pahaks ei pannud, kui ettemakstud tunnist äragi jääd. Nii jättis Linda suure osa tunde päevalu ja ajapuuduse pärast vahele ja siirdus elurõõmsate sõbrataridega tantsukursustele ja kinodesse. Viimastes näidati imedemaailma, täis võimatuid võimalusi: neis said kehvadest lille müüjatest üleöö peened hertsoginnad, filmides voolas elu, ilus, külluses, mida ei häirinud mure homse pärast.

Ei olnud Lindalgi muret homse eest. Jõulud tõid kolm puudulikku ja kaks nõrka, kevadine tunnistus jättis Linda klassi istuma. Ema isegi rõõmustus — ta olevat kõige rohkem kartnud järeleksameid: need rikuvad lapse suvepuhkuse.

Ega polevat kerge maalapsel keskkoolis edasi jõuda; mõeldagu, kui palju aitavad linnalapsi koduses koolitöös nende haritud vanemad. Patt olevat Lindalt rohkem nõudagi. Ei, vanamees ärgu nurisegu; parem häbenegu, et pole koolitatud mees, kes oskaks lapsele õppimisel abiks olla. Ja kas pole Linda selle ainsa talvega muutunud juba üsna peeneks linnapreilik, nii et rõõm vaadata? Ja tõeli-

selt oligi Lindal kevadel linnast tulles peen elektrilokkides pää; suvistel pidudel osutus ta otsitud tantsijaks, kes oskas moodsamaid moodsaist tantsest, kes tantsis ka siis, kui lahti löödi niisugune uudistükk, mida oskasid ainult linnast tulnud suvitajad, maatüdrukud aga seinä äärest kadedalt vahtisid. Kuidas säras siis õiglasel uhkuses ema silm! Vallavanema plika oli küll hää tunnistusega lõpetanud klassi, aga vaadatagu — ta istub sääl seinä ääres nagu nõmmeroosike, nagu kohmakas külatüdruke, kes linnas pole elanudki ega üldse haridust saanud! Jah, mõni ei õppivat seda eluajalgi, mis teine üheainsa aastaga!

Miski siin maailmas ei liigu kiiremini kui aeg. Mõõdunud on kuus aastat. Tisleriproua suurlootused on haihtunud. Linda-

ke ei suutnud lõpule viia oma peen-teed. Et teda kolmandaks aastaks samasse klassi ei jäetud, katkestas ta kooli ja astus hääde inimeste sobitusel teatrisse näitlejatariks õppima. Veel kord loitis kõrgele meistriemanda emauhkus — tütar saab kunstnikuks, on juba kunstnik! Siis aga, kas andepuudusel või muul põhjusel, lülitati see selleltki alalt välja.

Nüüd juba kolmandat aastat töötab ta juukselõikuse-äris R. tänavas. Ema aga laidab maha igasugused kesk- ja muud koolid: olevat ainult inimeste rikkujad. Aga mõnel siiski vedavat. Vallavanema tütar — mäletatagu, missugune ta oli! — näe, juba teist aastat koolipreili! Jah, kui inimesel on õnne.

Aga ta astus ju keskkooli aasta varemini, siis oli kõik palju kergem!

Helje Spuhl, IX kl.

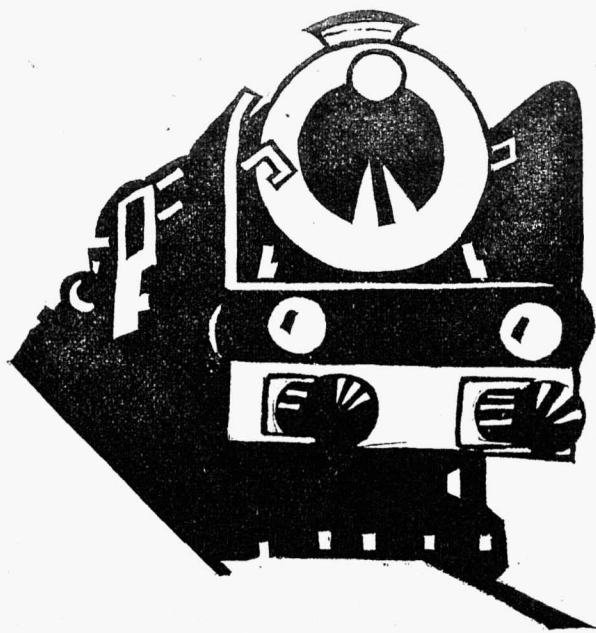

Kevaa tuleb!

*Pilvi kevadisi valgeid
ajab tuul,
õrnutsedes paitab palgeid,
hõiskab huul
kevadest.*

*Murul lilleke õilmitseb,
kuldne kroon
arana ümbrust silmitseb;
„Tervitusi toon
kevadelt!“*

T. V., X kl.

ÜKS ON MINU PÜHAM KODA

Maikuu päikese kuldsed kiired mänglevad 27 klassinoore nägudel, kes lillevanikutega ilustatud ja päikesesärast pimestatud koolimajas hõrdusega kuulavad vana hallpäise õpetaja juhatusi ja soove kaasa eluteele. Abituriendid! Nende ees, roheline kaleviga kaetud laual seisib viir valgeid lehekesi — üheteistkümnepa aasta õppetöö vaev ja vilj. Iseenesest pole nad kuigi tähtsad, kuid neile, kes praegu ellu astuvad, küllalt tähtsad.

„Aeg kaob kiirelt, ligemale jõuab...“

Pisaraist lämbunud häälega töötatakse eluajaks sõbruks jääda, ühte hoida ja lepitakse kooliajal olnud vaenlastega. Varsti lähevad nad läbi suure tamme- puust ukse avarasse maailma, igatüki ise maailmakaarde.

Kiirrongi perroonil seisab noor tüdruk kergeis suverõivais ja ootab rongi minekut. Tähtis päev on jätnud jälgi noorele näole. Mõtlilikult vaatab ta kaugusse, meenutades mälestusi koolipõlvest, mis jääb seljataha. Ta naeratab, mälestades mõnda

naljakat vempu, kuid sealsamas muutub tõsiseks, mõeldes vanale õpetajale ja ta õpetustele.

Ta tunneb end juba täisealisena, peab iseenda eest kostma, mitte teiste abile lootma, vaid olema kasuks ühiskonnale.

Kiirrongi viimne vile, viimne ähkimine, ja juba tasandabki must hiiglane käiku, kuni lõpuks jääb peatuma. Rüsimal tormatakse vaguniuste juurde. Kostavad ter- vitused, halloo-hüüded ja kõnesumin.

„Lembi, kallis!“ Liigutuse pärast tulevad Urvele pisarad silmi, kui ta näeb enda ees pärast mitmekuulist äraolekut oma saledakasvulist õde.

Vedruvankril sõitvat õestepaari silmitsevad inimesed. „Näe, Alliku preili tulnud ka linnakoolist koju!“

On ilus õhtu. Tagaaias õitsevad sirelid ja toome-helbeid langeb hilju rohule. Päike saadab oma viimseid kiiri järvele, mida palistavad suured kuused. Läbi vaikuse kostab karjakellade helin ja hele lapsehääli venitab:

„Õhtuõhud sõudvad sala...“

Kastepeisku langeb noore tüdruku paljale sääriale, kes seisab mõttes õunapuu all ja vaatab järve poole.

„Ei,“ mõtleb Lembi, „linna ma küll enam ei lähe. Miks pean ma konutama külmas niiskes kantseleis, kui on nii tore olla maal!“

Ja nüüd ta tuligi maale mõttega hakata tööle põllul ja niidul täie tahtega ja noorusejõuga. Ei tule häbeneneda talutööd, sest ka see vajab haritud inimese kätt. Ei! Temast saab tubli taluperenaine, kes tunneb lõbu seljakütürutamistest ja musklite pingutamistest. Linnas ei tundiud ta end kuigi vabana: tundus, nagu oleks ta kammitsas olnud.

„Näe, Lembi siin,“ tuleb ema toast, suurrätt õlul. „Mõtlesin, et kiigele läksid. Kas on ka heameel, et maal oled?“

„Jaa, kas tead, ema, mõtlesin just seda ja jõudsin otsusele, et ei lähegi enam linna.“

„Aga, kulla laps, suvel oled sa muidugi maal. Aga eks edaspidi näe. Lähed linna, saad koolipreiliksi või...“

„Ei, ei,“ ägestub muidu kaunis rahulik tütarlaps. „Tahan ni heameelega koju jääda, aidata Urvet ja teid. Lubage ainult, et siia jään.“

„No-jah, no-jah,“ ütleb ema. „Ma ütlesin niisama. Et siis külainimestel oleks hea naerda, et jah, koolitasid küll tütart, aga ikka jäi koju põllutööd tegema. Ja ega see põllutöö polegi kerge. Sa veel nagu kahvatu ja kleenuke ka. Mis töötigijat sinust ka saab! Aga ega me sunni; tee ise, kuidas tahad,“ ütleb perenaine ja läheb suurrätti koomale tõmmates tuppa.

Kas oli ta pahane või naeriski oma tütre kujutluste üle? Kuid Lembi tundis, et ta ei võinud siit, kodunt, kus iga känd, kivi ja rohulible nii armsaks saanud, kuidagi lahkuda.

Tuju oli langenud. Ei peeta sind täiskasvanuks, keegi ei saa su kavatsusist aru, isegi ema mitte; ta peab neid lapselikeks jaburdusiks. Kuid tahad ometi siia jääda ja olla kasuks oma õpitud tarkusega.

Ellen Kulderknup, VIII kl.

TALVINE TALU

Kui astun tänavale päikesehelgedal talvapäeval, meenub mulle sageli pühapäev, mille veetsin kord sõbranna juures maal.

Ei ole teist nii kirkast valgust, kui lume valgelt pinnalt tagasipegelduv päikese-

kiir. See on nii hele, et vaevu võib pilutada silmi, päriselt avada üldse ei saa. Pimestav valgus — vaatleja ees seisab terve valge lagendik, kuid näha seda ei saa, ainult aimata. Keset seda heledat sära

seisavad taluhooned, hallid, tõsised. Nad on nii vaiksed, et vaid suits korstnast reedab inimasulat.

Kui läheneda talule piki põldudevahelist teed, köidavad tähelepanu väikesed sinisepugulised linnud, kes teeäärseil heinakõrten nokivad seemneid. Ega nad inimest väga kardagi: lasevad tulla üsna ligidale ja siis lendavad jälle tükike maad edasi, nagu ütlesid: „Ilus olen jah, ja kätte tahad mind saada. Võta, kui saad!“ Õues on esimeseks vastutulijaks karjakoer Eku, kes haugatab esmalt kurja häälega, kuid ligemale jõudes tunneb mu hellitleva hääle ja veereb siis kui villakera mulle vastu. Ta ajab kaks esikäppa minu najale üles ning mul kulub tükike aega, et talle selgeks teha, ta olevat maailma ilusaim peni. Kus siis seda heameelt! Jookseb mu ümber suure keeru, kahmab suutäie lund ja tuleb jälle minu juurde, ise niisuguse näoga, et kuule, kas see ikka on tõsi, mis sa ütlesid! Kinnitan veel kord, et ta ikka on tõesti ilus peni, ning silitan ta karvast pead. Lauda ees askeldab suur hulk varblasi. Nad hüppavad kahe jalaga, käia nad vist üldse ei saa ega oskagi. Ikka keks! keks! ja siis nokaga maha: toks! Julged on nad. **Ek**u ajab terve parve lendu; siis nad istuvad suurima südamerahuga sinnasamasse puu alumisele oksale ja sõimavad. Eku jookseb ümber puu ja haugub, ise vihane kui lõukoer.

Astun majja. Kuis on see hämar, võrreldes välise kirkusega! Aga see on siin ja lahkelt võetakse vastu.

Pärastlõunal teen ekskursiooni lauta. Olin ikka näinud lehma karjamaal vabadena. Mullikad ja vasikad aina mänglesid. Nüüd nad seisavad reas, aheldatud kettidega, küljed sõnnikused, ise närivad melanhoolselt kõhnu kõrsi — kurb vaa-

data. Järsku kostab vägev häälightsus. Ehmun hirmsasti. Teised aina naeravad — see oli pull Parun, olin talle sattunud ligidale. Hoidun temast viisakasse kaugusse. Tal on küll kaks ketti kaelas, kuid mis kindlam, see kindlam. Nurgas lahtirites hirnatavad hobused, küll vist ootavad leiba! Akna ees, valguses, jalutavad kanad. On kuidagi unised. Vahetevahel mõni suurem togib nokaga vähemat, see läheb karjatades eest ära. Ainult must kukk vaatleb mind väga teravalt ning laseb siis kuuldavale hoiatava hääle. Näe, aru sai, et võõras. Kõige huvitavamad loomad laudas on talled. Neid on siin valgeid ja musti, isegi üks kirju. Nad on nii toredad, et ei raatsikski nende juurest ära minna.

Päev kaob kui lennul. Neil siin ei ole linnalõbusid: teatrit, kino, kohvikuid. Nende elu näib tuimem ja igavam. Ometi iial ükski tõsine taluinimene ei kaeba selle üle. Neil on töö, mis ei jätagi vaba aega lõbustusiks. Meie küllaltki kehva maapind ja kare ilmastik nõuavad taluinimeselt kogu tööjõu, kui ta tahab edukalt võidelda loodusega, sellelt välja meelitada enam varasid. Raske ja visa heitlus, kuid selleta ei saaks elada terve riik.

Mõlgutades sääraseid mõtteid heidan õhtul voodisse. Aknast vaatab kuu, suur ja kahvatupunane. Vaatan veel kord õuele: teistre Polla on meie Ekule tulnud külla. Nad jooksevad, vaatavad vahetevahel teineteise otsa; siis istub Eku kurvana põhuküüni ukse ette, suur hall Polla tema taha, ja sirutavad ninad kuu poole. Alul kostab üksik nukker haugatus, siis algab igatsev ulgumine, esmalt tasa, siis valjemini.

Koerakontserdi saatel astun unede-riiki.

Nadežda Heinmets, VIII kl.

VARES

Oli külm ja tuult, oli lund ja tuisku. Hall vares kraaksus kurvvalt keset külmunud sood undaval aiateibal ja piilus piisarais silmadega ümbritsevasse lumepöörisesse.

Ta kraaksumine tundus asjatuna. Ja vares ei teadnud isegi, miks kraaksus, miks hüüdis. Ei olnud ometi tulu tollest kärisevast karjumisest: oli vaid tarbetu jõukulu, asjatu püüe, sest lämbunult kadus tormi linnu hüüe. Ent ometi tundis ta südant kergemana, rinda vabama, kui oli saatnud helbeheitluse kutsesse eksima!

Tundmatu oli seegi, mis vaevas südant, millest ihkas vabaneda.

Oli vaid vähe väsinud ruttamast vastu tormi. Öötsudes üles ja alla, paremale ja pahemale, jõudnud ta suure vaevaga siia sammaldunud aiateibasse küüri lüüa. Ent nüüd oli nii kerge, nii hea, et sai istuda aiateibal ja kraaksuda, kraaksuda...

Kaua oleks vares veel unistanud saju sees, kui poleks tast mööda sõitnud külamees, kellel hobune väsis ja puristas ning seega varese külmaunest äratas.

Nüüdki varest valdas kergus, kui lendas külamehe kõrval teibalt teibale. Istus kord mulgulatil, kord väravapostil; ent sõitja saabudes libises jällegi edasi järgmisse peatuspaika.

Oli seegi võõras, miks ihkas meeleldi külamehe kaasa.

Jõudis lähem talu, ja lähem salu ja salu kõrval seljandiku harjal sügav

kuusemets. Talu õuest kargas karvane koer sõitjale kallale, küsima: kes säälsõidab veel õhtu eel kodu poole? Nähes varest aiateibal haukus ta korraks sellelegi ning siis hiilis jälle tagasi tallu. Vares aga tundis koera. See oli sama karjakrants, kellega talu sulane Ants oli luusinud suvel metsas ja kõrge kuuse otsas leidnud varesepesa. Pesas olevat pojad, vaevalt lennuvõimelised.

Nüüd vares enam ei suutnud saata külameest, vaid lendas tumedasse metsa varju tormi eest.

Kergemeelselt tantsisid kuuskede ladvad ja pildusid lund; vares aga istus kuivanud oksal ja ootas und. Unel polnud sugugi ruttu ning vares sai tuletada meelde oma lapsepõlve-juttu lumerikkaist talvist ja pakaseist õist, kevadetulekuist ja koolnud vareseist, keda päike leidnud, sulatades lund ja jääd.

Kevade tuli elav ja hiilgav ning kiirgav päike tegi üllatavaid leiutusi: raiesmikul loomi ja linde pleekimas, mida talv külvanud sinna. Isegi külamehe väsinud hobu saanud puristades nohu ning toodud siia lindude süüa. Vareski sibilis ta seljal ja lõhkus liha, mis päästis tema keha kord külmal talveõhtul igavikust. — Ununenud olid hobune ja külamees. Vares aga istus aiateibal ja puhastas nokka sõõdud raipest.

R. Nõmman, X kl.

Teelakmel

Jällegi kevad!

Kuldnokad, linavästrikid, üksteise järel kohale ilmuvad väikesed metsalaulikud — kõik nad on tulnud, et osa võtta looduse uuestisünnist. Tumedal metsafoonil on hõljumas õrnatüvelised ja -lehelised kased; sulanud lume viimaste jäänuste asemel on helendamas maa ja kiirgamas kullerkupud ning pääsusilmad.

Ammuks see oli täpselt samuti — kõik samus värves, häälis, ehteis. Vast möödunud kevadel imetelime vaimustuses ärkamist looduses ja nüüd laulame täpselt samuti kui aasta eest hünni tärgranud rohuliblele ja äsja saabunud linnule. Kõigest aasta tagasi! Kui lühike ja ometi kui pikk! See viimane aasta tundus eriti pikana, sest tuli luua, teha tööd ja harida vaimu rohkem kui kunagi varem. Kohustused ja töö on olnud meie 31 abiturienti motoks terve õppeaasta jooksul. Kohustused iseenda ja teiste vastu ja soov leida tunnustamist oma töös. Nüüd, kus võime päale pingutatavat tööd vaadata rahuloluga möödunule, algab raskeim kõigest — elutöö. Meie üldine soov oleks: läkitagu kevad lilli palju, palju, et piisaks sest meile lahkujaile, kes igatseme kõige ilusa ja ülla järele. Siis läheme; tulvil täis valgust ja ilu, otsima elu peamõtet — oma tähte. Tee sinna on raske ja vaevaline, teetähisteks teod, millised kasuks üldsusele.

Ühed leiavad tähekeese kohe ja on rakanud seega tõhe kogu oma jõu, et tuua kasu ühiskonnale. Teised märka-

vad alles poolel teel, et on sammunud vale rada. Kuid veel pole hilja tagasi pöörduda. Veel võib otsida, otsida ja ka leida seda oma tähte, et saavutada õnne. Kolmandad leiavad kobamisi suuna, kaotavad hiljem sellegi ja loobuvad otsinguist.

Ning meie, millised oleme meie? Eelkõige töötame mitte kunagi lakata otsimast oma tähte, hoolimata sellest, milliste raskustega see on seotud. Meie tahame olla need esimesed, meie peamegi olema need, kes tallavad vao ja tasandavad maa järeltulijaile. Peame lendama kõrgeimat lendu, sest meie ülesanne on olla eeskujuks teistele meie kooli rohkearvulises õpilasperes. Sealjuures peame silmas pidama seda tähte, mille otsingule asume. Suure innu ja andumusega asume täitma toda inimlikku suurülesannet — valima tuhandete sarnaste seast välja oma õnnekujuke, oma täht. Kuid neid radasid on palju; kuis leida see õige, mis kulgeb õnne suunas? Me ei tahagi otsida uusi, tundmatuid radu. Ei, meie rändame seda mööda, millega algasime juba koolis. Tähe otsingul vajatakse pääd, käsi, mõistust ja südant. Tähe saavutamiseks peab esmajoones valitsema kooskõla inimese sise- ja välismaailma vahel. Kui oleme täitnud kõik need eeskirjad, siis võime pühenduda puhkusele, vanaduselumi juustes ja selg kütürus kandamist, millega alustasime kooli lõpppäeval. Siis võime pühenduda kooli- ja lapseõlve mälestusile, ning meile meenub hoog, vaimustus, ilutsemine, ja me oleme taas noored!

Kevadel

Ma tunnen midagi pehmet ja sooja oma näol. Ärkan ja leian, et see on vihk kuldseid ja säravaid päikesekiiri. Oh, milline rõõm! Jälle ükskord hulga aja pärast näen neid nii säravatena ja paljutootavatena. Mingi uskumatu rõõm asub minusse, mis sunnib tahes-tahtmata hüüatama. Riietun ruttu. Ma ei või enam kannatada, kui ema katsub mulle „kaela määrada“ veel ühte saiatükki ja tassi kohvi, vaid ma lähen. Seal väljas, seal ootab ja kutsub mind keegi, ma pean minema. Siis tunnen ma teda: ta on vana ja tuttav, aga ikka uus ja huvitav. See on kevad. Kevad on kirjutatud suurte kuldtähtedega minu meeltesse, kevad oma si-

niselge õhuga, laulvate lindude, õitsvate lillede ja päikesepaistega, mis tõotab meid kõiki rõõmustada. Ma vaatlen, kuidas veeojad kiirustavad, nad tahavad kõigile hüüda: „Kevad on tulnud!“ Viimsed lumetükid varjulises kohis on otse haledad oma meeleheitlike ja poriste paletega. Aga kevad surub alla kõik kurva ja nukra, ta on tugev oma rõõmu ja heldusega. Ta rikastab inimese hinge hea soovi ja elurõõmuga, ta sütitab ammu juba kustunud lootused põlema. Nii hea on kevad! See, mis on möödunud, on jälle tulnud. Tervitagem teda kõigest südamest, sest ta möödub jälle!

L. K., VI kl.

Kevade ootel

*Õhus tundub juba kevade hõngu.
Päike harutab oma kuldseid lõngu,
Tahab saata neid pilvedest läbi,
Teha uhkele talvetaadile häbi.*

*Niriseb ojake juba siin ja seal,
Lõpp on talvetaadi võimul ja väel,
Kurvalt ta vaatab, kui lumi saab veeks;
Sest veel ta nii palju, palju teeks.*

*Talvetaat reisile valmis end seab,
Kuna siit ta varsti põgenema peab.
Siis kevad tuleb meile tantsival sammul,
Kõik rõõmud ja ilud ja õilmed ta kannul.*

LAINE KESA, VI kl.

Minu kodukoht

Kui suurelt maanteelt pöörata Loigu mõisa poole, siis võib jõuda umbes 10-minutilise käigu järele vallamajja — minu koju. Kõigepealt kerkib silme ette ehitus, mille turjal on juba poolsada aastat. See suur vana maja peidab endas terve valla varandust. Ka väliselt on ta küllalt imponeeriv ja teadlik temal lasuvast tähtsast koormast. Väravast sisetulekul paelub tähelepanu terve rida suuri avaraid aknaid, mille taga askeldab inimesi hommikust õhtuni, päevast päeva, aastast aastasse. Suure kahepoolse tiibukse ülemisel otsal seisab plakatkiri „Loigu vallavalitsus“.

Kui astuda sisse, avaneb silmade ees kolm ust: üks, mis läheb kantseleisse, teine, mis viib meie eluruumidesse, ja kolmanda, madala ukse peal seisab postkast ja valge sedelike trükitähtedega „Valla käskjalg“.

Kantselei, suur avar ruum, kolme rahakapiga, suure laua ja mahuka kapiga, milles asub valla raamatukogu, jätab kaunis ametliku, kuid ometi hubase mulje. Seintel ripuvad meie riigi- ja haridustegelaste pildid. Elutubadest läbi minnes satud kõõgiukse kaudu õue. Ei või mõeldagi, et oled õues, mis kuulub vallamajale. Ta näib ehtsa taluõvena. Ukse ees kasvavad sirelipõõsad ja vana jalakas. Nende taga asuvad laudad ja ait. Aida ja lautade taha jäävad kivitarast piiratud rukki- ja kaerapõllud. Ja cemal, sääl, kus silm jääb peatuma mustjaspruunile metsale, voolab rahulikult Loigu jõe hõbe-pael. Ta on salalik oma sügavate hauakohtadega, kuid ometi seatakse murest murtuna sammud ta soisele kaldale. Sagedi istutakse seal õid udus ja niiskuses ja hommikul koju tagasi pöördudes on süda nii kerge ja häa.

Jõgi algab Ilmatsalu juurest väikesest umbjärvest. Siis teeb ta lookeid ja kõve-

rikke kuni Kõrelaaneni, seal muutub ta äkki madalaks ja laiaks, et siis jälle edasi loogelda laias Konnaorus.

Üle maantee jäävad karjamaa ja naabertalude põllud. Kevadeti, kui toomingu on õielumes ja päike pillub oma reflekse kurekelladele ja sinikannikestele, siis on tunne, et ei tahaks viibida kuski mujal kui vaid seal, äsja lumikattest vabanenud emakesel-maal. Talvel, kui tuul karjamaale on kuhjanud lumehangi ja matnud kõik väikesed taimekesed enda alla, ei soovi jällegi minna kuhugi sealt valgete lumivallide vahelt, mustjate kuuskede kaitse alt. Ning suvel, kui punab maasikas mätta varjul ja lepavõsastikus otsivad lehmad varju kõrvetava kuumuse ja parmude eest, siis, lebedes rõhul ja vaadeldes taeva sina, tunned hinge põhjast heameelt kodust ja ilusast suvest.

Ainult sügisel, siis on mu kodu ümbrus kurb ja mahajäetud. Õigus — miks ei peakski ta kurb olema; annab ta ju ära ühes oma kauni rüüga oma sõbra, kes peab minema kuhugi kaugele kauaks ajaks, et kevadel jälle tagasi pöörduda mullast ja metsast lõhnavaesse koju.

Kui pugeda läbi lepavõsa kitsale karjarajale ja sealt minna ikka edasi, kuni jällegi jõuad maanteeni, mis omasoodu Pajaka mõisa lookleb, siis algab juba tuttav talude rida. Esimesena asub Lopi soo pahemal serval Ala-Joosti talu. Nägusad hooned ja lahke pererahvas — mis muud ikka võiks tast oelda.

Veel viis minutit rännakut, ja juba paistavad Uue-Nõmme elumaja sammaldunud katus ja Reinu talu valgekslubjatud laut. Siis tulevad edasi Vana-Nõmme, Lepiku ja Maasi talud.

Lopisoo ise — kas pole ta tore oma üksluisse kulunud roheka värvuse, kidurate kaskede, männijändrikute ja punakate sookaartega. Sealt, kus algab Kõre-

TUTI

Maailmas on kõiksuguseid elukaid ja olevusi, kuid igaühel on ka mingi erinevus. Ka Tuti, karvane koeranässakas, oli teistest omasugustest erinev: kogult natuke väiksem, suure karvase sabaga, mida liigutas ainult siis, kui ta kellesegi sõbralikult suhtus. Tema pead ei võinud küll koerapeaks nimetada, — pigemini küll siili omaks, sest ta omas võrdlemisi kõrget otsaesist, mis tähendas ta kõrgesti arenenud mälu, ja teravat ninasa näos, mida läbibistat põiki suu, nagu oleks see kirvega sinna löödud. Silmad! Oi — need juba olid midagi, mida inimesedki võivad kadestada. Nagu mingi pruunikas nupuke, piiratud musta piirjoonega. See oli silm, alati sõbraliku ja puhta vaatega. Metsikuse tunnuse ainsaks riismeks oli tal veel kaks tõmpi kihva, mis imelikul kombel alati suust välja vahtisid nagu oodates, et ehk jääb saak nende otsa ise rippuma, ilma et tarvitseks suuremat vaeva näha. Lõpuks andsid sellele näole veel aristokraatse ilme kaks terava otsaga ilusat kõrva ja kimbuke tundekarvakesi, mis asusid laiailipillatuina nina ümbruses.

Kuidas ta meile sattus, seda ma hästi ei tea, aga ühel päeval tõi ema ta koju ja ütles, et siin on üks koerasoost elukas, keda ma võin Tutiks hüüda, ja pean teda kohtlema kui daami ja temaga sellekohaselt ümber käima. Alul tekitas see minus viha, et mind, vanemate ainukest

last, troonilt tõugati ja üks armetu peni asemele tõsteti. Katsusin sellele alguses vastu vaielda, kuid asi lõppes ikka „kõrvakiiluga“. Siis aga muutus meie vahekord Tutiga, sest tema otsis minuga lepitust (targem annab järele). Saime sõbruks. Tema avaldas oma sõprust sõnakuulelikkuses minu vastu, mina aga näitasin oma sõprust selles, et andsin oma maiuspaladest pooled temale.

Varsti oligi Tuti meie perekonnaliikmeks vastu võetud perekonnakoosoleku ühisel otsusel. Koosoleku ainsaks eitaavaks küljeks oli, et Tuti jaoks rohkem raha ei tahetud välja anda, kui ta seda söögiks kulutas. Muidugi seisin sellele vastu ja ütlesin, et kust koergi võtab. Minule öeldakse, et mingi ja teenigu ise endale taskuraha, aga kas koer läheb ka ajalehti müüma või mõnd muud teenistust otsima. Sellele vastati lihtsalt: „Ah, poiss, ära lobise vanainimeste jutu vahele!“

Ja nõnda jäigi.

Jätsin siis kõik vaidlused ja mõtlesin päevad läbi, kuidas koerale „aastamaksu“ jaoks raha kokku muretseda. Oma taskurahadest ei jatkunud kõrvale panna ja niipalju rüütlimeelsust mul ka ei olnud, et sellegi natukese paigale oleksin pannud. Ühe sõnaga, asjaolud olid kehvad. Käisin ka mitu korda veel õnne katsumas, et kas ei saaks vanemaile „auku pähe rääkida“,

kuid asjata: nagu oleks hane selga vett kallatud.

Saabusid jõulud.

Ka Tuti oli pühadeks ette valmistatud. Ema töökad ja vilunud käed pesid ja korraldasid teda, millise tähtsa toimingu ma ise üle vaatasin. Siis otsiti ammuunenud koeralint ja seoti see talle kaela. Nii oli Tuti ka „pühadepoiss“.

Oh seda rõõmu, mis siis see koeranäss tundis, ja meie perekonna vanemad liikmed ühinesid temaga üheks rõõmustpulbitsevaks tervikuks. Noh, tegi ju see koer siis meile nalja küll: käis kahel käpal mööda tuba, tantsis ja hüppas ja oli üldse kolevallatu. Ta liikus siia ja sinna, nagu tõmbaksid teda igalt poolt magnetiga täidetud metallid.

Ja siis tuli pööre. See oli minu pääsetee, olgugi et tegi mõningaid raskusi.

Teisel pühäl sündisid Tutile pojad. Mäletan selgesti, kuis nägin neid kuut valget hiiresarnast olendit, kes käratsedes siia ja sinna liikusid ja õnnelikult koeraemandalt piima nõudsid. Alguses oli neil ilmavalgus teadmata, aga pärast kümwendat päeva avanesid nende silmalaud. Sai seda naeru ja nalja. Oli küll seks ajaks lõbus Tuti kadunud, aga ta aset täitsid siis väärikalt tema pojad. Lavastati siis meie köögipõrandal ja pesukorvis nii draamasid kui ka komöödiaid, kiskumise- ja armustseene, ning kõige lõpuks käis ikka ema põrandalapiga ja kuivatas loigukesi, mis suurest ärevusest märkamatuult siia ja sinna olid tekkinud.

Hiljem, kui pojad juba suuremaks kasvasid ja liiga kärarikkaks muutusid, nii et alumise korra inimesed tulid üles vaatama, missugust põrgumasinat siin leiui-

tatakse või missugune uus teatriselts siia on asutatud, müüsimine pojad maha. Oli küll kahju lahkuda käratsevast lõbusast seltskonnast, kuid sellega oli siis ka minu tahtmine täidetud ja saadud raha eest võisime osta Tutile „pileti“ (saime tasuda aastamaksu). Nii otsustaski järgmine perekonna aastakoosolek, kuhu ka nüüd Tuti ise kuulus, jätta see, kellest jutt on, perekonnaliikmeks edasi.

Tuli suvi.

Tutil oli suvituskohas niipalju tegevust, et unustas süüagi küsimast vahetevahel — muide seda ta küsis enamasti ise — ja leidis end siit ja sealt, kus vähegi nuusutamist või kraapimist oli. Ka oli temast natuke kasugi uues suvituskohas. Nii ajas ta ühe igivana rotiemanda kogu oma perekonnaga keldrist välja ja haukus niikaua männi all, kuni vanal varesel kõrvad lukku läksid ja ta teise hoovi prügihunnikule lendas, kus siis „Päevalehe“ räbala korterikuulutamise-osakonnast endale uut korterit hakkas otsima.

Ka käis Tuti ujumas. Ujus küll, kuid kehvalt, endal surmailme näol. Ja kui ta siis kaldale sai, rõõmustus ja pritis igale poole ning jäädvustas nii mõnegi sobimatu plekikese daamide suvitusriiete, mispärast viimased talle „surmavaid“ pilke saatsid. Suvi möödus sel koeral üldse väga lõbusalt.

Nüüd on jälle talv. Tuti oli vahepeal haige, kuid tervenenes peagi. Ainult vähetasem on ta kui muidu, vististi halbade ilmade tõttu. Kuid ta ootab kindlasti lõbusat suve, kus temagi rõõmustub nagu iga teinegi olevus. Ootab seda suve, kus elajagi tunded pääsevad valla.

Pebre, VIII kl.

Veskilised

Külm on näärikuu päev. Verev on päike ja asjatult püüab ta päästa maailma külma võimusest. Punakad kiired libisevad kõikjale ja püüavad asjatult äratada uinuvat loodust ja elu. Lumele vaatamine teeb silmadele haiget, nii sätendab ta päikesekiirte valguses. Varesed konutavad kohevil sulgedega puude oksil ja võib arvata, et pole nendegi elu kuigi häa. Nende kraakumine on vaikinud. Külm nõuab ohvreid: surnud tihased lamavad teel, kollakad kõhud ülespoole pööratud, tiivasuled maa külge kinni külmunud, ja näib, nagu ei lepiks külm mitte üksnes nende surmaga, vaid tahab saada ka nende kehi. Ja seal nad lamavad kui suletutid, jalakesed välja sirutatud, silmad poolenisti suletud, ja näib, nagu magaksid nad, ning üks nad ju magagi — surmaund. Õhk on kare kui raud ja veskileminevad talumehed on mässitud suurtesse kasukatesse, ainult punetavaid nägusid on näha. Vaikselt sõidetakse edasi hobuseid nõõtades. Viimisel reel istub kulunud lambanahksesse poolkusukasse riidetatud tüse talumees. Villane sall on kõvasti ümber kere tõmmatud ja tuhkrunahkne müts pähe surutud. Jalas on tal pikad vildid, mis on paljudest kohtadest paigatud. Üks vilt on allpool põlve sedelgaotsaga kinni seotud, et ta alla ei langeks, teise jala ümber lipendab samaks otstarbeks kirju vöörihma-jupp. See on ta riietus, juurde arvatud suured käpikud ja hallid takused töömehepüksid.

Aisade vahel sõtkub väike paatjas hobune läbi hangede. Kohe võib näha mehe riietusest, et siin on tegemist kehvikuga.

Aeglaselt liikusid reed üle jõe, läbi küla — veskile. Mehed sajatasid härmaseisse habemesse, kuna Saare mehed juba kohal olid ja nüüd pidi järke ootama, kas või õhtuni. Käratsedes kinnitati hobused lasipuude külge ning hobuste ja

ja inimeste hingeaur täitis õhku. Möldri tüse kogu ilmus uksele, ta vastas loiult meeste tervitustele ja kadus siis veski sisemusse. Mehed astusid ooteruumi, millest kujutas väike tuba, raudahjuga keskel. Seinte ääres seisid pikad puupingid, kuna muldpõrand oli kaetud saepuruga. Kui Sõrvepalu mehed sisse astusid, oli seal juba kaunike hulk naaberküla mehi. Madal ruum oli täidetud tubakasuitsuga ja lõi väljasttulijal hinge kinni. Ruumis olles aga harjuti sellega ja meeste hääled muutusid ikka tugevamaks ja väljendused lopsakamaks, kuna siin-seal oli näha viinapudeleid liikumas. Meile tuntud asunik oli istunud ahju juurde raiepakule ja andis vahete-vahel aplale tulele toitu, ise piipu popsutades. Ta oli oma jalad mõnuldes välja sirutanud, vildisääred alla keeranud ja kasukahõlmad lahti teinud.

Aeg-ajalt silus ta oma habetunud nägu ja nooskles ninaga; see oli harjumus, millest ta lahti ei saanud, nagu suitsetamine ja viinajoominegi. Mõtiskledes vaatas ta enese ümber jorutavaid peremehi ja pudeleis loksuvat elutilgakest. Temast aga ei tehtud väljagi. Aeglaselt ajas ta enese püsti ja tuigerdas kangete liikmetega õue. Pikkamisi astus ta möldripoisi juurde ja küsis, et kas veel kaua ootama peab.

Märgates, et tegemist pole peremehega, sõnas poiss nipsakalt: „Ega täna vist küll enam korda saa.“

Vaikides astus asunik hobuse juurde. Ta võttis ohjad ja ajas hobuse koduteele. Madalal lõmitasid talumajad lumehangede vahel; ainult sinetavad suitsuvined näitasid, et neis pulbitseb elu.

Juba jõudis talvine päike oma teekonna lõpule. Jõe ääres seisid raagus pajuud päikesekullas ja talude muldkatustel mängisid viimsed päikesekiired ning pedajate pikad varjud sulasid kokku suureks varjuks — ööks.

Leo Eenmaa, VIII kl.

Mis kõneleb mulle loodus

Kas oled viibinud kunagi vabas looduses üksi, täiesti segamatult kuulates metsa mühinat, tuule ulgumist ja ojakese vaikset vulinat rohtunud kallaste vahel? Kas oled märganud, kuid väikesed loomakesed rohu sees usinasti töötavad ja jälginud linde ning teisi loomi nende tegevuses ja toiminguis? Kas ei tahaks nad kõik sulle midagi ütelda, jutustada midagi õige huvitavat ja õpetlikku? Arvatavasti oled sa olnud säärases olukorras, ent sa ei mõista looduse salapärast kohinat ja seepärast ei paistagi see sulle huvitavana. Kui aga viibida päevi ning nädalaid, aastast-aastasse vabas looduses, siis taipad sa peagi seda looduse salapärast kõnet. Ja ma ei lähe kaugemale otsima tõestust sellele väitele, vaid piirdun iseendaga. See väide on täiel määral sees minu suvise eluga.

Teie ju teate, milline on õppuri elu suvevaheajal. Olete isegi matkanud ringi oma kodu ümbruses kas üksi või mõne rühmaga. Kuid ma ei usu, et kõik teist oleksid viibinud oma kodust ja vanematest eemal päevade ja ööde viisi. Ei, teie ringkäigud piirduvad ainult tundide ja kilomeetrite arvuga, ja see on kõik. Aga minu tutvumine loodusega oli hoopis teisugune.

Ma loodan, et kõik teavad ja tunnevad, kes on skaut. Ja üks niisugune olen ka mina. Ja oma tutvusreisi loodusesse sooritasin koos kahe skaut-poisiga. Meie varustis oli täiesti harilik, kahe ööpäeva laagrile kohandatud, ja nii sammusime siis kolmekesi rõõmsalt värskesse ja vabasse loodusesse.

Oma esimesel ööl ja päeval ei märganud mina ega mu kaaslased looduses midagi erilist. Ilm oli ilus, soe, päikesepaisteline ja skautpoisi meel hea. Aga

kui meie algasime oma teist päeva laagris, siis paistis minule, nagu teotseksid meie ümber salapärased jõud, ja see tegi mind uudishimulikuks. Ja juba õhtul oli minule selge, miks kõik nii salapärasena näis, ja seda sellepärast, et loodus kõneles meile, skautidele, ja hoiatas ning õpetas meid. Kui jõudis õhtu ja minu kaaslased telgis puhkasid ning mina üksinda telgi ees valvel olin oma kaaslaste unerahu pärast, siis mõistsin juba täiesti seda, mida loodus kõneles. Kui ma nii istusin tule ääres ja kuulatasin loodusehääli, siis tundsin, et võin rahul olla, sest mõista looduse häält on suureks vooruseks skaudile. Ja kui ma nii istusin ja minu ümbruses järjest pimenes, muutusid ka hääled. Kusagil kaugel õpetas ja manitses lind oma poegi, et nad pesast kaugele ei lendaks. Kusagil krooksus konn ja kurtis oma elu raskusi. Ja siis oli mul nii ütlemata hea olla, et ma tõusin ja vaatlesin oma sõprade rahulikke nägusid läbi telgiukse. Ja kui ma uuesti istusin, siis praksus tuli rõõmsasti ja soojendas mu jalgu ja soojusest hoovas minu kehha magusat rammetust; aga seal ergutas mind mahe tuulehoog ja tuletas mulle minu kohuseid meelde. Üldse on suvisel tuulel rahustav mõju: ta lohutab sind kurvastuses ja jahutab sind ülevoolavas rõõmus ja hoiab sind ikka vaos. Palju kuulsin ma looduselt huvitavat, aga selle esitamine tunduks fantastilisena; ka praegused näited näivad sellistena, aga mida võin mina sinna parata, kui see minule kõik sellisena näis. Ma palun sellega leppida, sest kõik, mida ma siin kirjutan, on tükike minu elust suvel. Ja see on mind lähendanud loodusele ning õpetanud loodust armastama.

LUULE

„Vanaisa, vanaisa, näe, vaata, kui ilus liblik! Sinised tiivad... Vanaisa, kas usud, need tiivad on tõesti tükike taevast!“ hüüdis Luule, püüdnud liblikakese valgelt karikakralt.

Liblik õrnalt pihku surutud, jooksis Luule vanaisa juure.

„Lapsuke, lase liblikal lennata, lase tal lennata rõõmuks Loojale ja ka enesele,“ lausus vanaisa hellitleval pilgul tüdrukukest vaadeldes.

Vanaisa pani piibu suhu tagasi, silitles käega üle habeme ja vajus uuesti mõtiskellu.

Luule oli ta pojatütar, kelle isa oli langenud sõjas, ja ema Luule vaevalt veel mäletas. Tal oli vaid vanaisa, vanaisa ümber pöörles kogu ta maailm ühes rõõmude ja muredega. Seesama vanaisa, keda külas peeti veidi imelikuks ja kurjaks, kellega ei armastatud läbi käia, kuid Luulele oli ta hellus ise.

Tihti vanaisa istus mornina, popsutas piipu, mõtiskles. Luule ümber keerlesid ta mõtted. Tüdrukukese kasvades kasvasid ka vanaisa mured. Ta kartis, et ei suuda kasvatada tütarlast, ja seepärast otsustas ta saata lapse linna kooli. See nõuab suuri kulusid, talu tulud on aga väikesed.

„Vanaisa, tõin sulle rukkililli; ka need on taevasinised, nii sinised...“

Lapsuke suunas pilgu kõrgusse. Vanaisa vaatles teda, ta pilk heldis:

„Luuleke, sinu silmis on helk sinisem taevastki.“

Luule oli vanaisa murekoorma kergendajaks. Oma lapselik-targa jutuga ta peletas alati vanaisa tusased mõtted. Vanaisal oli raske mõelda lapse linnasaatmisele sügisel.

Aastad kadusid, aastaajad vaheldusid. Oli kevad — eluks ja nooruseks, suvi küpsuseks ja sügis surmaks nagu inimeluski: nooruses muretus ja rõõm, vanaduses kurbus ja varisemine.

Oli ilusaim kevad Luulele. „Sa lõpetasid kooli!“ hõiskas kogu ta olemus. Ta oli veidi kurbki, aga suur iseseisvuserõõm ületas kõik teised tunded. Veel nädal ja — vabadus!

„Olgu, mis on, aga meie Luulest hellemat ja rõõmsamat olendit küll ei ole. Alles jutustas meile üliilõbusa loo šotlastest, nüüd juba seob oma taskurätiga väikese Aino kukkumisest purunenud põlve, ise lohutab rahustavi sõnu pisaraisolijat. Ma ei saa aru, kuidas ta alati suudub nii sädelda,“ väitis Helvi Hildale, kes krimpsutas pahaselt nina.

„Mõni asi! Mulle see Luule sugugi ei meeldi. Maakas! Juba möödunud viis aastat, pole aga muud kuulnud kui Luule siin ja seal. Ometi pole ta ju millegagi eriti väljapaistev, tavaline maaplika,“ vastas Hilda peagu vihaselt.

„Kade oled,“ ütles Helvi otsekoheselt. „Sind kui iga-aastast „cum laudet“ ja „priimat“ ei tunnustata klassis vastava aukartusega. Luule on alati abivalmis, see loeb rohkem kui parim tunnistus...“

„Mille üle Helvi-Hilda nii ägedalt vaidlevad?“ küsis juurdeastunud Luule. „Nüüd viimseil päevil lähete veel tülli.“

Kell kõlises viimseks tunniks. Luule küsis Helvilt, kas ta tuleb temaga koos koju, kuid Helvi lubas raamatukokku minna.

Koolis olles armastas Luule viibida teiste seltsis, kuid koolist koju minnes ja üldse väljaspool kooli eelistas ta üksiolemist.

Luule sammus mööda puudega palistatud tänavat. Soe kevadetuul kiigutas õrnrohelist loori mähkunud oksa. Iga päev Luule vaatles avanevaid punge, rõõmuskus igast pruunist pungast vabanenud lehekese. Täna ta ei märganudki neid, mõttessevajunult ta astus tuntud teel.

Ta oli kuulnud Hilda halvustavaid sõnu. Hilda ei olnud talle kunagi eriti meeldinud, kuid klassikaaslastena nad olid veetnud mitmeidki lõbusaid hetki. Eriti viimaseil nädalail just kui lahkumiskurbus oleks neid ühendanud.

Luulet kurvastas enim see, et mõned Hilda lähemad sõbratarid teda samuti halvustasid, kuigi Luule püüdis nendega sõbruneda nagu teistegi tüdrukutega klassis. Kuid igal parajal ja mitteparajal ajal Hilda armastas halvustavalt vihjata tema päritolule maalt, nagu see oleks kes teab missugune ennenägematu ja olematu „pah“e. Ta ei suutnud kunagi kannatada, kui Luulet kiideti või eeskujuks seati, nagu seda ikkagi klassis juhtus.

„Olen vaba!“ ütles Luule, saanud lõputunnistuse, väljudes koolimajast ukse paukudes. Lahkudes oli valatud veidi pisaraid, öeldud südamlük hüvasti, ja eluraamatus oli pöördunud lehekülj kooliast.

Luule tundis suurt vabadusrõõmu. Samm muutus vägisi tantsisklevaks, silmad naersid vastutulijaile.

Suur vabadusrõõm oli vaid hetkeks. Luulet rõhus mõte tulevikust. Suve vee-dab ta vanaisa talus ja edasi on tumedus. Kas vanaisa suudab tasuda edasiõppimisega seoses olevaid kulusid? Täna juba räägib vanaisaga, ta lubas vastu sõita ja koju viia.

Jõudnud oma korterisse, ootas Luulet ebarõõmustav üllatus: ei olnud vanaisa ega kedagi teist külast. Vanaisa oli siiani ta alati ise koju sõidutanud.

Kuid miks vanaisa täna ei tulnud vastu? Võib-olla ta haigestus, sest viimasel korral linnas olles ta ei tundunud päris terve. Esmakordselt oli Luule märganud, kui hallid on vanaisa juuksed ja küüruvajunud tema selg.

Ootamatult sähvatas mõte läbi tütarlapse pea: kui minna jalgsi koju, ja juba täna. Ruttu kogus ta tarvilikemad asjad,

teatas korteriperenaisele oma lahkumise ja juba oligi teel.

Kevad lõbutses, mured olid talle tundmatud. Rõõmsalt, heldel käel puistas kevad ikka uusi ja ilusamaid lilli, kõikjale lilli, muret mitte kuhugi.

Luule ei märganudki pidutsevat loodust, rutates ta sammus mööda teed. Veel viimased kümme kilomeetrit, ja ta jõuab koju.

Kogu tee oli ta tulnud puhkamata, nüüd oli väsinud. Mõte vanaisale sundis aeglaseks jäänud sammu kiirenema.

Hämardus. Hakkas tibama peent külma vihma. Luule leidis tee äärest lukustamata küüni. Astus sisse. Nurgas oli heinu, neile laskus väsinud tütarlaps. Puhata, oodata vihma raugemist ja siis edasi, jälle teele!

Mugav oli küünis, võrreldes jaheda vihmaga väljas. Kevad ei tunnusta küll muresid, kuid külmad vihmapiisad tundusid murepisaratena. Kevad nuttis!

Luule kuulas öisi hääli. Ligidal vulises oja, mets kohises monotoonselt, nukralt lõi vihm vastu lagunenu sindelkust. Öudne ja kurb oli. Luule peas vassardas ainukese mõttena: „vanaisa!“

Luule imestas oma kiindumust vanaisasse. Vanaisast hoidis külarahvas eemale, harva tuldi temaga jutlema. Teati palju rääkida tema noorusest. Juba õige noorena olnud ta uuenduste-pooldaja, kuid isa olevat olnud vanameelne ja teinud pojale takistusi. Saanud peale isa surma talu enda kätte, asunud ta agaralt tööle ja viinud lühikese ajaga talu õitsvale järjele. Olnud ikka tublimaid ja töökamaid peremehi, kuid poja, Luule isa surma järel kadunud tal kõik töötahe. Põlde korraldas ta ainult nii palju, kui hädasti vaja oli, muu osa seisis söödis või metsa all.

Oldi üllatunud, kui kord linnast tulles tal oli kaasas väike isata-emata jäänud pojatütar. Väikesele ennustati kurbi päevi, kuid olukord kujunes vastupidiseks. Väike tüdruk mõjus vanaisasse teataval määral ergutavalt, kuigi ta endine töötahe ei tulnud tagasi. Luulet ta hellitas ja hoidis suurima õrnusega.

Luule tõusis ja jätkas teed. Vihm oli peagu üle jäänud, tuulgi vaikinud. Mets

seisis nagu tempel. Tas kääris tuhandeid ärkamisrõõme, looduse üllamaid tundeid. Kadunud olid sügise suretavad mured, nüüd oli ärkamisrõõm — vastu elule ja surmale!

Luule seisatas aiavärvil. Vana talumaja tundus tohutu muinasjutulossina. Valges õieehtes puud näisid imemaa hõbedana, mida valvasid tuhanded hoolikad silmad. Luulet valdas suur jällenägemisrõõm. Ärevalt sammus ta mööda rohtunud rada, mille üle kummarduvailt kirsidelt langes valget õitelund.

Vanaisa toast vilkus tume tuli. Aken oli varjatud tiheda eesriidega, nagu oleks toas haige. Tume, halbaennustav aimus valdas rinna.

Lõgisedes ja kriuksudes avanes uks. Keegi ei tulnud vastu. Kõõgilaul suitses väike klaasita lamp, mis kustus tekkinud tuuletõmbest.

Tasa avas Luule vanaisa toa ukse. Vanaisa lamas voodis, käed rinnal. Keegi eideke külast tukkus voodi ees seisval toolil.

Kärvatult ruttas Luule voodi juurde — vanaisa hingas hääletult, magas.

Eideke ärkas. Ta märkas voodi ees põlvitavat tütarlast, kelle käed silusid haige halle juukseid.

„Jumaluke! Luule-preilna kodun!“

„Tasa,“ sosistas hüüatatu. „Millal vanaisa haigestus? Miks te mulle ei kirjutanud?“

„Heldeke! Kas tema siss laskse. Ütli aina: „Küll ma paranen.“ Tahtse teene täamba hommokul vägise liina sõita. Olle peris tegu teist tagasi pidada. Eks ta siss haigemas jäänu, kui viimati haigest pääst liinan käis. Ma kõneli küll, et kulla Jaak, ära mine; või mis tol Luule-preilnal säääl liinan vika om, ega ta söömata ole. Või tema siss kuulep, muudku hobene ette ja liina... Vahepääl olle teene iks peris minekil. Nüt om juba veedi paremb, tohtre-härra ütli ka, et küll ta nüt iks parembas saab... Kuda siss Luule-preilnal säääl liinan läits?...“

Luule ei pannud eidekese küsimust tähelegi. Teadmine vanaisa paranemisest rahustas teda.

Haige liigutas, silus värisevi käsi üle silmade, just kui peletaks halba und.

„Mari, ma nägin Luulekest unes... Ei tea, kuidas tal seal linnas on; oleksin ikka linna pidanud sõitma...“ lausus ta aeglaselt, ise lubjatud lage vahtides.

„Vanaisa, ma olen ju siin, ei lähegi enam kuhugi. Jäängi sinu juurde!“

„Jää jah, tütreke; saada korda töö, mida ei suutnud mina ega su noorelt langenud isa. Ole tubli... Jää siia, Luuleke...“

Haige hingeldas, ohkena kõlas poja tütre nimi ta huulilt. Silmade sära kustus... Luulel ei olnud enam vanaisa, tal ei olnud enam kedagi.

Vaikeses palves liikusid tütarlapse huuled. Õrnalt surus ta kinni vanaisa silmad. Mari avas vana kombe järgi akna, et võimaldada hingele pääsu kaugetele Manala väljadele.

Kogu ülejäänud öö valvas Luule vanaisa juures, hoolimata Mari väidetest väsimusest ja puhkuse vajadusest.

Hommikuks oli Luule valu näilikult väidetud. Kahvatuna ja vaikivana liikus ta tühjades tubades, läks aeda, murdis oma õunapuult õierikkaima oksa, tõi selle tuppja ja asetas vanaisa külmadesse kättesse.

Möödus päevi. Vanaisa oli maetud. Luule liikus kodupõldudel. Vanaisa oli korraldanud suurema osa kevadisist töist. Tundus, nagu oleks peremees läinud ainult lühikesele matkale, et varsti tagasi tulla ja edasi töötada.

Luule ei teadnud, mis peale hakata. Kuskilt kaugelt ilmunud sugulased soovitasid talu müüa ja siirduda edasi õppima. Luule ise ei suutnud seda mõtet arendada. Kuidas müüa talu? Müüa oma lapsepõlve õnnemaa, jätta täitmata vanaisa viimne soov? Seda Luule ei suutnud. Tulgu, mis tuleb, talu müüa ei tohi.

Aegamisi kadus surutud olek. Luules tärkas uuesti elurõõm ja loomistahe; teha midagi suurt ja üllast, oli ta mõttes ööd kui päevad — töötada, rõõmustuda igast valmivast viljapeast, astuda vanaisa jälgedesse ja seada kõik nii, nagu oli teinud ja tahtnud vanaisa. See oli Luule kindel otsus.

T. V., X kl.

Mis jutustab klassi päevaraamat?

Mida kõik ei jutusta klassi päevaraamat? On ju tema kõigi nooruse vallatuste pealtnägijaks, mis sageli teiste silmile jäävad nägematuiks. Juba hommikul vara tuuakse ta klassi lauale, kust tal on võimalik silmitseda õpilasi terve ennelõuna.

Ta näeb, kuis õpilased üksteise järele kooli ilmuvad, kõik terved ja punapõselised, kõikide näod puhtad ja juuksed soetud, sest neid saatis kooli ema armastav käsi. Nad istuvad ja ootavad tundide algust. Pea ilmubki õpetaja ja kõik tõusevad tervituseks püsti. Algab õpetöö. On õpilasi, kes on tunnid hästi ära õppinud, aga on ka neid, kes ei tea õpetaja küsimustele midagi vastata. Siis on õpetaja kurb ja tigege, sest tahaks ta ju, et kõik hästi õpiksid. Järgmisel tunnil ütleb õpetaja kõikide kohkumiseks, et on klassitöö. Võetakse välja vihud, aga südamed põksuvad: „Kuidas läheb mul küll see klassitöö?“ Siis jääb klass vaikseks ja töö algab.

Päevaraamat näeb, kuidas üks poisike võtab laua alt pisikese paberitüki, kartlikult õpetaja poole piiludes. Nähes, et õpetaja seda ei märganud, muutub ta julgemaks ja tegutseb. Välkkiirelt on paberitükk kuivatuspaberi all ja poisike kirjutab edasi süütu näoga. Päevaraamat muigab. Seda on ta näinud ennegi, olgugi et ei tahaks. Ta näeb veel muudki, Näeb, et üks pisike tütarlaps viimses pingis nutab südantlõhestavalt, käed silmade ees. Seda märkab õpetajagi, ta sammub tüdrukukese juurde ja küsib osavõtlikult, mis sel viga. Laps seletab nuttes, et ei mõista teha seda kirjatööd. Õpetaja kortsubat kulmu, aga ütleb: „Ära siis sellepärast nuta, teinekord õpi ära ja oskad.“ Lapsuke pühibki silmad ja nuuksed vaibuvad.

Päevaraamat näeb, kuidas üks paks poiss, olles lõpetanud töö, võtab taskust võileiva, püüdes võimalikult vähe kära

teha, ja hakkab sööma, ise näost tulipunaseks minnes. Seda toimingut näevad mõned õpilased ja hakkavad naerma, ning varsti naerab terve klass, teadmata põhjust. Õpetaja vaatab imestunult üle prilliklaaside ja siis naerab ka tema. Seda nähes muutub paks poiss veel punasemaks ja on peaaegu nutu piiril. Siis saab õpetaja aga tigidaks ja käsib klassi rahuneda. Teda kuulatakse ja kõik süvenevad jälle töösse.

Heliseb kell ja kõik tormavad rüsinal klassist, et lühikesel vahetunnil unustada tundide mured. Ainult korrapidajad peavad klassi jääma. Päevaraamatul on väga igav ning ta jääb tukkuma, ärgates alles siis, kui sulg jookseb krabinal üle ta lehe. Siis pingutab ta end ja näeb: klass on pühalikult vaikne, laua ääres seisab poisike, silmad pisarais, ning kuri õpetaja kirjutab talle märkust. Mis põhjusel, seda päevaraamat ei tea: tukkus ta ju hulk aega. Päevaraamatul on piinlik, ta ei taha oma leheküljel märkust, ta ei taha üldse midagi halba sisaldada eneses. Tal on kahju poisist, kes ahastava näoga vaatab õpetaja peale, kuid see on külm ja juba seisabki inetu märkus päevaraamatu lehel.

Lõpevad tunnid. Lapsed lähevad koju. Päevaraamatule ei mõtle keegi. Tema peab jääma üksi klassi terveks pealelõunaks ja ööks. Õudne! Ta tunneb ennast mahajäetuna ning ootab igatsusega uut päeva, et jälle noorte punasepõselisi nägusid näha.

Päevaraamat on ühte kasvanud nende pisikeste olevustega, kes hommikul tulevad ja varsti jälle lähevad. Ta tahaks alati olla nendega, kuid ometi peab ta ruumi andma aasta pärast teisele päevaraamatule, kes võtab talt üle ta kohustused.

Oh, kui päevaraamat vaid rääkida saaks!

Elo Tõnishof, VII kl.

HEIDI

Sääl, kus kohavad suured puuhiiglased, kus vägev meri tormab mürisedes vastu kallast ja kaljune mäenõlvak uhkeit sirutab oma võlvi taeva poole, sääl elab üksik vanake oma kitsedega, keda ta karjatab üleval mäenõlvadel. Ta palged on kortsunud ja käed krobelistes karedast tööst. Kitsede karjatamine käib üle jõu ta vandusest küürus seljale ja tuhmunud silmadele. Igal hommikul vara, juba enne päikesetõusu, rändab ta oma kitsekarjaga, kes on talle ainsad seltsilised, mööda sinendavast merest varahommikuses kastepeiskades mäenõlvaku poole. Raske on ronida üles mööda järsku mäenõlva selisel vanakesel. Tihti seisatab ta ja heidab pilgu sinise mere poole, kus väikesed lained loksuvad tasa vastu kive ja kajakad lenneldes püüavad kalu. Ja rinust pääseb ohe. Kui petlik on meri! Praegu lamab ta rahulikult kallaste vahel ja tõuseb ja vajub nagu magava lapse rind. Kuid vahel on ta hoopis teissugune. Ta on vihane ja tõmbab oma sügavusse igäühe, kes satuvad ta teele. Kui hästi mäletab vanake veel toda ööd, millal ta vahutas ja mõirgas ning mäekõrgused lained kihutasid vihaselt vastu suuri kivi-mürakaid. See oli hirmus öö, sest eredal, päikesepaistelisel päeval oli palju noori ülevoolavas rõõmus merele välja sõitnud, mis siis oli helesinine ja millel päikesekiired mänglesid. Varsti oli juba tume tormine öö kätte jõudnud, kuid tagasi ei olnud veel kedagi. Murtult seisid emakesed merekaldal ja vaatasid lootusetult musta ohe. Kuid meri ei andnud enam oma saaki tagasi. Ühes teistega hukkus ka eidekese ainus toitja ja lohutaja. See

oli murdnud ta südame. Kaua, kaua oli ta nutnud palavaid pisaraid oma poja pärast, kuni aastad ta valu vähendasid. Nüüd oli ta juba vana, elas üksinda ja karjatas oma kitsi, et ülalpidamist saada.

Juba jõudis ta karjaga mäenõlvakule ja istus mättale, et puhata. Kitsetallekesed löid murul rõõmsasti kepsu ja tuhanded kirjud lilled kummardusid talle. Ruttu möödus aeg. Siis, kui päike hakkas loojuma ja läänetaeva verevalt punaseks värvis, ruttas eideke mööda mäenõlvakut jälle koju. Mere äärde jõudes märkas ta, et meri oli imelikult rahutu. Öösi tuleb vist torm, mõtles ta murelikult. Koju jõudnud, sulges ta hoolikalt aknad ja ukсед ning uinus rahutusse unne. Kesköö paiku äratasid teda valjud raksatused. Väljas müristas. Vali tuulehoog kiskus raginal aknaluugi lahti. Heleda välgu sähvatusel nägi ta, et meri möllas ja vahutas ning tõusis kohutava kiirusega. Tema oma maja ei olnud küll hädaohus, sest see asus kaugemal merest kõrgemal kingul, aga mere ääres, üsna valgel liival, seisis väike hütike, kus elas vaene tütarlaps oma haige emaga. Väri-sevate sõrmedega sidus ta enesele rätiku ümber ja ruttas metsikusse tormi. Valjud raksatused ja pimestavad välgud saatsid teda. Juba lähenes ta majale ja nägi, et maja ümber oli juba palju inimesi askeldamas. Hütike oli juba poolest saadik vett täis, kui mehed tупpa tungisid. Nad päästsid väikese tütarlapse kõrgelt kummutilt, kuhu ta oli surmahirmus roninud, kuna ema oli uppunud vette, sest raske haiguse tõttu ei suutnud ta tõusta. Väikese lapsukese kõhnad palged olid kah-

vatud ja suured sügavsinised silmad vaatasid hirmunult. Vanake asetab tütarlapsse hellalt rätikusse ja kandis koju pehmesse voodisse. Ta ravis teda ennast-salgavalt ja laps paranes kiiresti. Heldi sai vanakese südamerõõmuks. Alati oli ta heatujuline ja elurõõmus. See väikene olend oli nagu päikesepaiste, kes kandis päikest ta üksluisse ellu. Ta oli tark ja armas tüdruk, kes oskas peletada vanaema muresid. Tihti silistas vanake oma krobelse käega ta pääkest ja Heldi lasus naeratades ta põlve najale ja surus end ta vastu. Kiiresti kasvas ta vanaema hoolitseva käe all ja võttis varsti kitsed enda hoole alla. Lauulu sillerdades rändas

ta üles mägedesse. Teda rõõmustasid lilled, linnud ja päikesepaiste. Eriti armastab ta merd. Kaua võis ta istuda mere kaldal suurel kivil, kuulata kajakate hääletsust ja mere kohinat. Kui ta õhtuti vanaema põlvel istus, siis ütles ta: „Meri kinkis mu sulle. Ta võttis ka minu hea haige emakese hellalt oma sülle ja päästis ta kõigist haigustest ja muredest. Minu kandis ta sinu peadesse kättesse.“ Vanaema naeratas ja väike Heldi võttis oma väikeste käekestega ta kaelast kõvasti kinni. Vanake oli nüüd veel vanem, kuid õnnelik, sest Heldi oli süüdanud ta hinges noorustule.

Abituriendid kõverpeeglis

Viivi.

Kas on kevadepildile iseloomustav liblikas või sipelgas? Kas kinnituvad abiturientide mällu eeskätt töökad endasse-süvenenud õpilassipelgad või temperamentsed, naerusäralsed ja värviküllased liblik-õpilased? Või otsemalt küsides: mis oleks meie klass ilma Viivita? Võtke ära see sale, meeldivanäoline tüdruk, kes rohkem tegeleb peegliga kui õpperaamatuga (peegel näitab ju paremini, kuidas võluv juukselokike peab seisma), ja te viite klassist ära suure tüki kevadeõngu ja päikesesära! Ütle temale: „Viivi, sa oled kena!“ siis saad vastuseks: „Jumal, mis sa! Ma pole sugugi kena!“ Kelmikad välgud silmist aina sähvivad. Aga juhtub Viivi sind solvama, siis vabandub ta ja sa ei saa teha muud kui vastu naeratada. Viivi tantsib hästi, Viivi võimleb hästi, Viivi edvistab hästi. Ma usun, need relvad viivad Viivit ka elus edasi, vahest pareminigi kui cum laude diplom.

Masin-inimene.

Olen tundnud alati aukartust igasuguste masinate vastu. Peaaegu kohkuma aga paneb masininimese nägemine. Oleks eksitus arvata, et neid leidub ainult Ameerikas.

rikas. Anglosaksi kultuur on tänapäeval terves maailmas sedavõrd levinud, et masininimesigi leidub juba kõikjal. Üks selline lõpetab surmkindlalt tänavu kolledži keskkooli. Välimuselt meenutab ta lahjat, energilist poissi, kes laitmatult reageerib igale ärritusele, viskudes kui vedru mõjul püsti, tsiteerides peast iga rea või lehekülje ükskõik millisest õpperaamatust ja siis kiiresti istesendisse tagasi tõmbudes. Nüüd vahib masin abiotsivalt naeratava näoga ringi, nagu oleks ta teinud midagi naljakat. Neil hetkil tundub, nagu ei olekski ta enam masin, vaid inimene, tagasihoidlik, teadusele andunud inimene. Kui mul oleks nõiavõti, teeksingi ta inimeseks. Kui palju õnnelikum oleks ta siis! Tal oleks mälestusi, ta võiks olla õnnelik ja kurb.

Abessiinlane.

Avaliku arvamuse poolehoid kuulub alati nõrgemale. Kui algas Abessiinia sõda, pooldati kõikjal abessiinlasi. Neid idealiseeriti, neis nähti vagu, süütuid kannatajaid.

Klassielus, õpetajate ja õpilaste vahelises kodusõjas on niisuguseks abessiinlaseks tavaliselt õpilane. Õpilane, kes suhtumisega endasse nõuab äärmist õig-

lust, tunneb sageli suurt rõõmu, kui saab olla ülekohtune ja vägivaldne nõrgema vastu. Igakord ei ole selleks nõrgemaks kass ega lind, vaid kaasõpilane. Häda õpilasele, kes on jõult nõrgem või muidu kuidagi mannetu!

Armas Peedukene, kui palju jõetuid pisaraid oled sa valanud ülbete „täismee- te“ kiusu ja vägivalda tõttu! Kuid kui leiaksid endast nõrgema, oo, siis võiksid sinagi tunda endas täismehed verd ja tāsuda kätte kõik alanduse, mis oled läbi elanud „kuldse ja õnneliku“ koolipõlve jooksul.

Aristokraat.

Ons teile tuntud hellitatud lordi mai- muke Kiplingi „Julgetest merimeestest“? Ei! Siis suvatsege leida ta teisik meie perest. Ega õpetajadki tohi ta pääle hingata teisiti kui läbi parfümeeritud siid- taskurätiku. Oleksin arstiks, kirjutaksin talle rohu, mille päälemäärimisel tast kuue kuuga saaks täismees.

Rp.

Lapsevitsu 150,00

Tõõga leivateenimist 200,00

Iga ülbuse-hoo puhul paras ports.

Edison.

Gentleman tagapingis, vabanda, et se- gan su rahu. Sa ei tüüta meid kunagi oma tähelepanuga, sul on kõrgemad huvid, sa tulevane Edison. Su võrratud võimed joonestuses ja tehnikas lubavad mul tar- vitada seda võrdlust esialgu ilma hane- jalgadeta. Sinu iseteadvus, su õpetlase välimus, su lakooniline kõne ja mõtteilma kontsentreerimiseks vajalik suitsumahv suunurgas annavad vaatlejale kaasõpila- sele mulje millestki suurest ja küündi- matust. Vean kihla, et eksivad kõik, kes väidavad, et geniaalsed inimesed kooli- põlves sarnanevad hariliku kooliõpila- sega.

Madonna.

Abiturientide pere vanem on heleda- juukseline tütarlaps. Silmis heatahtlikkus, huulil lõõritus, nii liigub ta mõõdetud sammul koolis ja väljaspool kooli. So-

liidne ja korralik, lahke ja sõbralik iga- ühe vastu. Abistab, kus vaja, ja manitseb, kus näeb viga laita. Iseloomult — raske ütelda. Sõpru — ei tea, kas leidubki tal klassikaaslaste hulgas, kuid kaaslastega on vahekord hea. Ütleb tõtt näkku ega andu „tagaseljarääkimisele“. Õppimises on tubli ja andekas, priima kohustes täpne ja korralik. Kõik sünnib tasa ja targu ilma kärata ja mürata. Pääle selle kuulub ta tantsuharrastajate rühma ja on teatri sagedaimaid külastajaid. Tunneb huvi muusika vastu. Omab selget ja kõlavat häält ja õpib hoolega klaverit. On ka sportgirl läbi ja läbi. Kõigele krooniks, saab vist sel kevadel lõputunnistuse *cum laude*.

Naismoosekant.

Väike mustajuukseline semiidi tüdruk on pühendanud oma elu muusikale. Män- gib ühesuguse osavusega klassikalisi palu kui ka šlaagereid klaveril. Arvab oma jõunatukesest piisavat ainult mainitud te- gevusele ja on end kõigist õpilasele tava- listest kohustest vabastanud, nagu näi- teks kooli orkestri klaverdaja ametist jne. Maadleb algebra ja füüsika valemitega ning eesti keele õigekirjutusega. Spor- dist lugu ei pea, võimlemisharjutustest veel vähem. Sageli lahkub ka tsipake- seks ajaks koolikodukorra piiridest ja tunneb end siis vabana „kui linnukene oksa pääl“.

Tütarlaps erihuvidega.

Tütarlaps osjana pikk ja sale. Maini- gem ka blondi elektrilokilist pead ja kõr- gelt kaaretatud kulme. Sattus „juhusli- kult“ meie kooli ning klassi ühest linna tütarlastegümnaasiumist. Erialaks on tal kirjavahetus Rootsi tugevamast soost noo- ruritega. Omab huve mitmel alal, ainult õppimine tundub asjatu ajaraikamisena. Sageli unustab lihtsalt mõne ülesande tegemata või raamatud koju, ning järele uurides võib leida ta portfelli täidetud võileibadega ja krooniliste romaanidega. Kuulub ladinlaste rühma ja tunneb suurt huvi mainitud keele vastu, nii et võtab isegi tunde, mida kurjad keeled nimeta- vad tolles aines „järeleaitamiseks“. Tore

tüdruk läbi ja läbi ning tõeale au andes peab tunnustama, et ka saksa keele grammatika on tal pääs kui vesi — antagu ainult järg kätte; ja mis veel üle kõige tähtsam: meister ka etteütlemises.

Eksootiline kaupitar.

Tumedapäine bassihäälega temperamentne olend, eriti armas neile, kellel saksa keel kipub üle pää kasvama. Suurimat naudingut pakub talle võrkpall, tundides lobisemine, õpetajate sissevedamine ja kaaslaste kaitsmine igal ajal ja igal alal. Igati vahva tütarlaps.

Martha Eggerth.

Selle sihvaka blondpää kirglikuks sooviks on olla „andekas“ igal alal. Kõik aina imestugu, kuidas tema, kes kunagi ei õppivat, oma loomuliku geniaalsuse tõttu on suutnud tõusta abiturientide esirinda. Ta omab kõiki eeldusi, et saada suureks filmitäheks. Vaata siis kord oma kuulsuse troonilt armulikult tagasi oma põrmulistele kaasabiturientidele.

Sport-girl.

Tema hüüdlauseks on: „Võrkpall üle kõige!“ Muidugi on ta siis ka kooli parimaid ja tunnustatumaid naismängijaid. Õpib, kui viitsib; kui ei, siis leiab tegutsemist muil aladel. Eriti tunneb huvi „reaalkooli veljede“ elulemisest ja pidude külastamisest. Mõistmatud pedagoogid nõuavad aga, et õppimine olgu esikohal. Sellepärast on tal siis ka viimasel ajal tekkinud meelehärmi eriti tüütute „puudulikkudega“.

Fatalist.

Mustajuukseline, intelligentne tütarlaps, kellele ennustatud suurt tulevikku. Usk sellesse ennustusse on talle truusk talismaniks kariderikkal kooliteel. Ka mina usun sinu häässe tähesse. Sinu oskus meeldida, sinu takt ja seltskondlik

vilumus katavad kuhjaga kõik need piskesed defitsiidid, mis vahetevahel pudenevad su semestrilehtedesse.

Linavästrik.

Ta on väike punapõseline linalakk. Eriharrastuseks sport, välja arvatud võimlemine. Eriti tunneb huvi tantsu vastu ja on seetõttu agaramaid pidude külalastajaid. Energiline läbi ja läbi. Püüab olla kõikjal ja põleb huvist kõige vastu, mis sünnib kaugel väljaspool kooli kodukorda. Tunneb huvi muusika vastu. On osav klaverdaja ja ka viiuldaja kooli orkestris. Muretu oma õppimises, loodab ka kaaslaste lahkele abile, kuid on alati hädas saksa keele hääldamisega, mis õlevat otse prostoi või banaalne tema lugedes või jutustades, nagu vähemalt tõendab aine õpetaja. Kuulub ka ladinlaste rühma ning loodab kunagi karjääri teha dr. med.-na.

Tammuru Mari.

Tolles pikapatsilises flegmaatses, äärmiselt passiivses tüdrukus võib leida tunduvat sarnasust Kitzbergi „Libahundi“ Mariga. Kõik möödub talt suuremat vaimustust tekitamata. Ainult siis tead, et on olemas temataoline tüdruk meie klassis, kui valitakse koolipeo eel tantsijaid tantsurühma. Ka joonistuses on ta andekas ja taibukas.

Klassi ööbik.

Tõsisena ja kuidagi vanainimeselikuna tundub meie kaaslane, väike ja sale blondpea. Ilusate õrnahääleliste lauluettekannetega on ta võlunud kaaslasti aktustel ja muil pidulikel juhtumel. Ka klaverimängus rühhib M. esirinnas teiste üle kooli tuntud musikaalsete õpilaste seas. Tantsib, kui leidub paras juhus ja sobiv partner. Siis võib teda näha rõõmsana, pea-aegu lõbusana. Muidu aga suhtub ta liiga pessimistlikult maailma ja selle nähtustesse.

Meie pidu-õhtu

Meie kolmas traditsiooniline pidu-õhtu „Estonia“ kontsertsaalil möödus nagu eelmisedki õnnestumise tähe all. Juba paar kuud enne pidu hakkasime ettevalmistusi tegema ta heaks kordaminekuks, et pakuda oma külalisile parimat, mida suudame.

Eeskava „tõmbenumbriks“ oli meie inglise keele õpetaja hr. Seth'i näidend „Maiduninganna“, milles õpilased näitasid oma oskusi inglise keele, laulu ja tantsu alal. Kaasa mängisid meie väiksemaid mudilast alates kuni vanima klassi õpilasteni.

Eeskava teine osa koosnes alg- ja kesk-kooli laulukoori ning orkestri ettekan-
deist, tütarlaste ja poiste võimlemisrüh-
made esinemisest, mis kõik said teenitud
kiituse osaliseks.

Solistidena esinesid deklamatsiooniga D. Rubinstein ja klaverisoologa meie väike klaverikunstnik P. Vachmann.

Ja siis järgnes tants sinises saalis, mida noorsugu juba kärsitu kingaklõpsutamisega ammu oli oodanud. Tantsu vaheaegadel võis karastust saada lastevanemate poolt korraldatud einelauast, kus mõnigi maiasmokk kogu oma taskuraha „ära sõi“. Teine lastevanemate algatus peol oli loterii. Kellele õnnelumalanna naeratas, läks koju kas mänguauto- ja hobusega või mõne veel koomilisema esemega.

Pidu lõppes — kahjuks — kell pool kaksteist; siis läksime lõbusalt keskustelles koju, südames rõõm, et tehtud töö oli tunnustust leidnud meie külaliste ja lastevanemate poolt. B. M.

SUUSAPÄEV

Ilus laupäevane hommik, lumerohke ja selge. Meie kooli suusatajate-pere otsustas korraldada Mustamäel suusapäeva. Ette nähtud olid võistlused ja n.n. närvevapistavad mäestlaskumised.

Mõeldud, tehtud. Laupäeva hommikul kogunes arvukas sportlaspere jaama. Enamikul olid suusad ja teised vajalikud atribuudid kaasas, kuid leidis neidki, kes tulid ilma suuskadeta ja lootsid Nõmmel mõnda muud ajaviidet leida. Vaatlesin ma kah siis neid suuski. No oli neid aga igasuguseid, küll pikki ja lühikesi, laiuid ja kitsaid, ühe soonega ja „seitsme“ soonega, aga üks viga paistis neil kõigil olevat: nad ei olnud korralikult tõrvatud. Kuid pole viga, ega see kindla tahte ja huviga suusatajat reast välja löö, suusatada saab ikkagi. Peagi olid meile reserveeritud vagunid taha haagitud ja sõit läks lahti.

Jõudnud Nõmme jaama, siirdus see suusatajate laine lasketiiru juurde kaitse-

liidu majakesse, kus asetati üleliigsed asjad majja ja algas kange suuskade määrimine. Suusad määritud, mindi neid kohe proovima. Siin ilmnes aga ebameeldiv asi, mis nii sageli on rikkunud suusatajate tuju: ilm oli sulale läinud ja lumi oli märg, võttis tagasi, nagu suusatajate keeles öeldakse. Kurvem oli aga veel see, et ei olnud ilmale vastavat määret ja tuli niisama läbi ajada. Üldiselt see aga tuju ei rikkunud, rühiti edasi nii hästi või halvasti kui sai, ja nalja sai rohkem kui raha eest.

Suusatajad olid jaotatud klassidesse. Klasside vahel toimusid võistlused. Võistlusrada oli hea, aga määre oli kehv; seepärast ei olnud tagajärjed eriti hiilgavad. Võistlus oli korraldatud ka õpetajaille, kusjuures esikohale tuli naisõpetaja. See on juba liig, et naised igale poole meeste ametitesse tikuvad ja seal neist isegi üle on; et aga naine võidab mehi spordi alal, kus on jõudu vaja, vaat see on juba

liig, mis liig. Aga olgu peale, andestame neile ja paneme selle ebaõnnestumise halva määrde, selle patuoina arvele.

Teised õpilased, kes ei võistelnud kaasa, olid juba oma väikesed tiirud ja kukkumised teinud ja tulid tagasi, et keha kinnitada. Peale einestamist lasti natuke aega leiba luusse ja siis uuesti suuskadele. Nüüd siirdusid juba kõik suusatajad „mägedesse“. Laskuti alla igast võimalikust ja võimatust kohast, enamalt jaolt ikka õnnelikult, kuid juhtus ka tõsisemaid õnnetusi: mitmed murdsid oma suusad katki ja üks õpilane vigastas tõsiselt oma jala. Need, kellel ei olnud suuski, laenasid neid teistelt ja proovisid ka oma tuurid ära teha. Teised jälle sõitsid kelguga mäest alla ja lõbutsesid nii hästi kui võimalik.

Käisin ka hüppemäe juures. Seal sai aga näha õige ebaharilikku pilti. Väi-

kesed poisid, vaevalt meetripikkused, sooritasid päris toredaid hüppeid niirahulikult ja kindlalt, et päris häbi hakkas kohe. Tahtmatult pidid ennast nendega võrdlema. Sina, suur mees, juba habegi lõua all, aga ei julge hüpata, aga näed — tema julgeb ja hüppab.

Selle ajani oli ilm olnud päris rahuldav ja paras, aga nüüd hakkas vihma sadama. Siis läks asi hoopis lorri, suusad libisesid niisama hästi edasi kui tagasi, tagasi isegi paremini. Mõni oli küll tark õpetama, et pööratagu suusaotsad ringi, siis läheb paremini, aga ei olnud see ka targem midagi.

Juba oli märgata suusatajais teatud tülpimust ja väsimust, ning peagi võeti kodutee jalge alla.

Üldiselt peab tähendama, et see suusapäev oli hästi õnnestunud ja jättis õpilastele hea mulje.

Ho, X kl.

Kodutütarde tegevusest

Meie, Inglise Kolledži kodutütade pere, võime tagasi vaadata neljale tegevusrikkale aastale.

Käesoleval õppeaastal töötas rühm jaotatuna kuude salka, kus töötati pidevalt aasta läbi, pidades peagu igal nädalal ühe koonduse.

Kõige pisemad kodutütred valmistavad oma kava korralikema salgajuhil Evi Gildemanni juhatusel, kes oli üks hoolsuspaela saajaid Tallinna kodutütarde ringkonna 3. aastapäeva aktusel. Veidi suuremad tüdrukud on Lia Öuna salgas. Hoolsamaid koondustepidajaid on ka Juta Nelke, kes sai ka hoolsuspaela. Hoolsuspaela saajaist mainitagu ka Lia Öuna. Sinaida Hirve salk on tuntud küpsetus- ja keeduoskuse poolest. Viies salk töötab Helga Začesti juhatusel. Viimase

salgana töötab pr. Höpfeli juhatusel juhtidesalk, kuhu kuuluvad kodutütred, kes on sooritanud kolmanda järgu katse.

Kodutütarde ühissetevõtteist õnnestus eriti hästi maskeraad. Rohkesti oli huvitavaid kostüüme, kusjuures parimatele kostüümidele publik-zürri otsusel anti auhindu. Publikut oli rohkesti. Kavalises osas omas esikohta edukalt ette kantud laulumäng-ooper „Lumivalguke“, mida hiljem „lavastati“ ringkonna lõkkeõhtul.

Omavahel on korraldatud teeõhtuid nii salkades kui ka koos tervele rühmale.

Praegu on mõned salgad töö juba lõpetanud, sest õpitöö ei taha enam aega jätta koonduste pidamiseks. Loodame, et sügisel jätkame puhanutena ja pruunipõselistena. Seniks parimat suvepuhkust!

T. V.

Sisukord:

	Lhk.
1. Saateks	3
2. Keskkooli esimene lend (pilt).	4
3. Anna Tõrvand-Tellmann 50-aastane	5
4. Emadepäev	7
5. Emadepäevaks	7
6. Lugu Lindast	8
7. Kevad tuleb!	10
8. Üks on minu püham koda	11
9. Talvine talu	12
10. Vares	14
11. Teelahkmed	15
12. Kevadel	16
13. Kevadeootel	16
14. Minu kodukoht	17
15. Sõit maale talvel	18
16. Tuti	19
17. Veskilised	21
18. Mis kõneleb mulle loodus	22
19. Luule	23
20. Mis jutustab klassi päevaraamat?	26
21. Heldi	27
22. Abituriendid kõverpeeglis	28
23. Meie piduõhtu	31
24. Suusapäev	31
25. Kodutütarde tegevusest	32